

CHANGEMAKERS

de 20 Internationale Kinder vredesprijswinnaars

20 verhalen die de wereld veranderen
Laat je inspireren!

20
years
against
Violence
Women and
st

LISTEN TO THE CHILDREN

Twintig kinderen die de wereld in beweging brengen.
Twintig interviews.
Twintig ongelooflijke verhalen voor jong en oud.

De Internationale Kindervredesprijs en de boodschap van de jonge winnaar bereikt elk jaar honderden miljoenen mensen over de hele wereld. Dit jaar voor de twintigste keer uitgereikt, een mijlpaal en aanleiding om met de winnaars te praten over hun leven, hun toekomstplannen en in verwondering naar ze te luisteren.

Desmond Tutu, de beschermheer KidsRights:
“Hey you oldies, listen to the children. Listen to the children... and act.”

Nelson Mandela: “Toen ik vroeg aan Nkosi wat hij later wilde worden als hij groot was en of hij misschien mijn baan wilde hebben, zei hij, ‘Nee dankuwel meneer, dat lijkt me te veel werk.’” De president moest er smakelijk om lachen.

Malala Yousafzai, Kindervredesprijswinnares 2013 en Nobelvredesprijswinnares 2014: “Ik heb president Obama gezegd dat ik geloof dat je terrorisme alleen door onderwijs kunt stoppen. Je kunt oorlog niet stoppen met oorlog.”

March for Our Lives en Greta Thunberg, Kindervredesprijswinnaars in 2018 en 2019:
In 2018 is de demonstratie *March for Our Lives* waarbij meer dan een miljoen jongeren wereldwijd protesteren tegen wapengeweld, een inspiratie voor de op dat moment nog onbekende Greta. Zij wil ook gaan staken, maar dan voor het klimaat. Een jaar later gaan meer dan 1,4 miljoen jongeren uit 125 landen op *Friday for Future* niet naar school.

In dit bijzondere jubileumboek staat ook het verhaal van de kersverse twintigste winnaar.
Als u dit boek koopt, krijgt een kind en zijn familie in één van de Kindervredesprijslanden het boek digitaal cadeau.

**1 boek hier = 1 boek daar
2x plezier!**

www.kidsrights.org

Inhoudsopgave 2005-2014

Inhoudsopgave 2015-2024

HOE HET IS BEGONNEN	6	HOE HET VERDER IS GEGAAN	6
DE INTERNATIONALE KINDERVREDESPRIJS	8	ABRAHAM M. KEITA	19
NKOSI JOHNSON	17	KEHKASHAN BASU	33
OM PRAKASH GURJAR	37	MOHAMAD AL JOUNDE	45
THANDIWE CHAMA	53	MARCH FOR OUR LIVES	59
MAYRA AVELLAR NEVES	69	DIVINA MALOUM	75
BARUANI NDUME	83	GRETA THUNBERG	89
FRANCIA SIMON	101	SADAT RAHMAN	101
CHAEI MYCROFT	119	NAV EN VIHAAN AGARWAL	115
KESZ VALDEZ	133	RENA KAWASAKI	129
MALALA YOUSAFZAI	151	SOFIIA TERESHCHENKO, ANASTASIIA FESKOVA EN ANASTASIIA DEMCHENKO	141
NEHA GUPTA	171	ONZE REIS	164
HOE IS HET NU MET	182	COLOFON	165
FINALISTEN	186	FINALISTEN	168
		EXPERT COMITÉ	169

Hoe het is begonnen

Herfst 2004

Het was de herfst van 2004 op Schiermonnikoog. 's Avonds is de aankondiging van de nieuwe Nobelvredesprijswinnaar op het nieuws. Nog diezelfde avond op tv een reportage over Iqbal Masih, een dappere Pakistaanse jongen die opstond tegen kinderarbeid en dit met zijn leven had moeten bekopen op twaalfjarige leeftijd.

Mijn vrouw en ik vroegen ons toen af: waarom is er geen Nobelvredesprijs voor kinderen? Na vele reizen over de continenten was er in mij het besef gegroeid dat kinderen niet alleen kwetsbaar zijn, zoals vaak het algemene beeld is, maar ook een enorme kracht in zich dragen en daadwerkelijk verandering teweeg kunnen brengen. Het was nodig een platform te maken waar ze hun boodschap konden vertellen, zodat ze werden gehoord. Die avond werd de Internationale Kindervredesprijs geboren.

6

Daarna ben ik voor het idee steun gaan zoeken bij de Nobelvredesprijswinnaars, verenigd in de *World Summit of Nobel Peace Laureates*, geleid door Michael Gorbatsjov. Hij was ontroerd toen ik hem vroeg wat hij kon leren van zijn kleinkinderen. Daardoor begreep hij onmiddellijk wat de bedoeling van de Internationale Kindervredesprijs was.

In november 2005 werd op de Top van de Nobelvredesprijswinnaars in het Capitool in Rome de eerste *International Children's Peace Prize* verwelkomd en postuum toegerekend aan Nkosi Johnson, die opkwam voor de rechten van kinderen met hiv-aids.

Sindsdien werden jaar na jaar steeds meer mensen wereldwijd geraakt en geïnspireerd door de moedige verhalen van winnaars zoals Om Prakash die opstond tegen kindslavernij, Thandiwe die het recht op onderwijs afdwong in haar land en Chaeli die een lans brak voor gehandicapte kinderen.

Niet alleen het aantal genomineerden vanuit de hele wereld werd jaarlijks groter, maar ook de impact nam toe. Regeringsleiders ontvingen de Kindervredesprijswinnaars uit hun land en wetten veranderden ten goede van de kin-

derrechten. De Internationale Kindervredesprijs bereikte en raakte honderden miljoenen mensen.

De inmiddels wereldberoemde prijs kende ook haar schaduwzijde. Alleen al de nominatie van Malala uit Pakistan bleek mede aanleiding te zijn om van haar een doelwit te maken.

Haar schoolhoofd nomineerde haar, toen nog een onbekend meisje, met een eenvoudige brief. We durfden haar de Kindervredesprijs niet te geven omwille van haar veiligheid. Wie had kunnen bevroeden wat er later zou gebeuren? De nominatie, die haar in de schijnwerpers bracht, veroorzaakte mede de aanslag op haar leven.

'*Hey you oldies listen to the children and act,*' zei Desmond Tutu tijdens de Internationale Kindervredesprijsuitreiking in de Ridderzaal. Hij werd in 2008 de beschermheer van de Internationale Kindervredesprijs.

Ik kan me nog onze eerste ontmoeting in 2002 herinneren in zijn bescheiden kantoor in Johannesburg. Toen ik hem vertelde over mijn plannen om KidsRights op te zetten, luisterde hij aandachtig en zei met een prachtig Afrikaans stemgeluid: '*Aaah you want to give a voice to the voiceless.*'

Het is nog steeds na al die jaren mijn stellige overtuiging dat kinderen de wereld in beweging kunnen brengen, zoals het prachtige Kindervredesprijsbeeld laat zien.

Inmiddels is het Kindervredesprijsbeeld, 'de Nkosi', vernoemd naar de eerste Kindervredesprijswinnaar Nkosi Johnson, een krachtig icoon geworden, dat kinderen en volwassenen van welke cultuur ook begrijpen en herkennen. Het laat een kind zien dat letterlijk de wereld in beweging brengt. Dit beeld is door mijn vrouw gemaakt, Inge Ikink.

Herfst 2014

Inmiddels is het herfst 2014. Ik hoor op de radio dat Malala de Nobelvredesprijs heeft gewonnen en ook Kailash Satyarthi. Ik schiet vol en grijp de telefoon om ze te feliciteren. Wat fantastisch!

7

Samen met Kailash heeft KidsRights sinds 2005 duizenden kinderen letterlijk uit de kindslavernij bevrijd. De laatste *raid and rescue* hebben we in mei 2014 gedaan. Ik zie de aangeslagen kinderen nog uit de bedompte werkateliers komen. Ze kunnen niet geloven dat ze vrij zijn. Kort voor de radio-aankondiging zaten we nog bij Malala thuis aan tafel om over alles wat gebeurd was te praten sinds haar nominatie en over de scholingsmogelijkheden voor meisjes, die we nu samen aan het opzetten zijn met het Kindervredesprijsprojectfonds in Pakistan.

Marc Dullaert

Voorzitter en oprichter Stichting KidsRights

**Nieuwsgierig hoe het verder is gegaan?
Draai het boek om en lees verder op pagina 6**

Hoe het verder is gegaan

Zomer 2024

Twintig jaar later zijn we wederom op Schiermonnikoog, waar het allemaal begon en waar we de volgende mijlpalen optekenen.

In november 2014 vierden we de 10de verjaardag van de Internationale Kindervredesprijs, in aanwezigheid van koning Willem-Alexander en onze *patron*, Nobelvredesprijswinnaar Desmond Tutu. Neha Gupta uit de VS ontvangt voor het werk van de door haar opgezette organisatie *Empower Orphans* de 10de Kindervredesprijs uit handen van onze beschermheer. Een groot aantal Kindervredesprijswinnaars is bij deze mijlpaal aanwezig. Tijdens de indrukwekkende en tegelijkertijd feestelijke jubileumviering danst onze patron op de live slotmuziek van 'All you need is love' spontaan mee, niet gehinderd door alle hoge gasten op de eerste rij.

Het eerste exemplaar van het jubileumboek, met de tien inspirerende verhalen van de Kindervredesprijswinnaars, werd aan de koning uitgereikt en lag in de Nederlandse boekhandels. Ook internationaal werd het met enthousiasme ontvangen.

In 2016 volgt weer een hoogtepunt en reikte oud-Kindervredesprijswinnares Malala, nu als Nobelvredesprijswinnaar, de Kindervredesprijs uit aan Mohamad Al Jounde. Voor zijn baanbrekende werk als jonge Syrische vluchteling om voor scholing te zorgen voor kinderen in vluchtelingenkampen in Libanon.

Het is heel bijzonder dat ze hier nu staat als Nobelvredesprijswinnaar – wie had dat ooit gedacht toen we haar tussen de Kindervredesprijs-genomineerden ontdekten.

In 2018 wordt de uitreiking van de Internationale Kindervredesprijs voor de eerste keer buiten Nederland gehouden en wel in Kaapstad. Desmond Tutu lachte toen ik zei: 'Als Mozes niet naar de berg komt, moet de berg naar Mozes komen.' Onze beschermheer was gezien zijn hoge leeftijd gestopt met reizen.

De leerlingen van de Parkland high school in de Verenigde Staten initiëren na een schietpartij op hun school de *March for Our Lives*. Ze krijgen letterlijk miljoenen mensen op de been, het is een historische mars op Washington, tegen wapengeweld op scholen. Zij ontvangen de Internationale Kindervredesprijs in het stadhuis van Kaapstad waar eens Desmond Tutu op het

balkon Nelson Mandela aan het Zuid-Afrikaanse volk voorstelde als nieuwe president.

De toen nog onbekende Greta Thunberg ziet in 2018 hoe de leerlingen uit Parkland na de schietpartij op hun school weigeren hiernaartoe terug te keren totdat er strengere wapenwetten zijn, waarna ze de *March for Our Lives* organiseren.

Greta krijgt zo het idee om ook te gaan staken, maar dan voor het klimaat. Net als de jongeren uit de VS voelt ze zich ook onveilig, schrijft ze in een essay.

Ook Greta mobiliseert miljoenen jongeren met haar beweging *Fridays for Future* en ontvangt in 2019, zeilend op weg naar de COP25-klimaatconferentie in Madrid, de internationale Kindervredesprijs.

Ook Greta mobiliseert miljoenen jongeren met haar *Fridays for Future* movement en ontvangt in 2019, zeilend op weg naar de COP25-klimaatconferentie in Madrid de internationale Kindervredesprijs.

In datzelfde jaar lanceren we tijdens de Top van Nobelvredesprijswinnaars in Mérida, Mexico en de dag erna bij de VN in New York, de eerste grenzeloze digitale jeugdstaat, de State of Youth, die jongeren wereldwijd mobiliseert, verbindt en helpt om positieve verandering in gang te zetten. Inmiddels zijn de *Changemakers* van State of Youth actief in 46 landen. Een echte beweging, geïnspireerd door het voorbeeld van de Kindervredesprijswinnaars.

Onze geliefde Desmond Tutu overleed in 2021. Tijdens de daaropvolgende uitreiking hebben wij hem herdacht in aanwezigheid van zijn dochter Mpho met een eerbetoon, waarbij live tegelijkertijd vanuit Kaapstad en in Den Haag het nationale volkslied van Zuid-Afrika, het Nkosi Sikelele, ter ere van hem werd gezongen. In dankbaarheid wordt het Kindervredesprijs Studiefonds omgedoopt tot het Desmond Tutu Study and Care Fund.

Wij missen hem nog tot op de dag van vandaag, maar kijken vol dankbaarheid terug.

In 2023 werd de 19de Internationale Kindervredesprijs in Whitehall Palace in Londen uitgereikt aan drie jonge Oekraïense meisjes. Anastasiia, Sofia en Anastasiia ontvangen de prijs voor het maken van hulp-apps voor kinderen en jongeren op de vlucht voor de oorlog in Oe-

Lancering State of Youth tijdens Nobel Peace Summit 2019.

kraïne. De dochter van Desmond Tutu, Mpho, opent de ceremonie en in opmaat naar het uitreikingsmoment spreekt de kleinzoon van Nelson Mandela, Ndaba. Beiden roepen op om toch te luisteren naar de jeugd.

De boodschap van de jonge winnaars bereikte net als de jaren daarvoor miljarden wereldwijd, dit jaar maar liefst 3,2 miljard mensen.

Door de uitreiking wordt elk jaar weer het onderwerp waar de jonge winnaars voor strijden hoog op de agenda gezet. Dit heeft in hun eigen land en vaak ver daarbuiten enorme impact. Inmiddels wordt de Internationale Kindervredesprijs dan ook erkend als 's werelds belangrijkste jeugdprijs en is deze uitgegroeid tot een instituut.

In 2024 vieren we de 20ste jubileumuitreiking van de Internationale Kindervredesprijs.

Ik ben al degenen die de afgelopen twintig jaar hebben mogelijk gemaakt zeer dankbaar. In het bijzonder al die Nobelvredesprijswinnaars die achter de Internationale Kindervredesprijs zijn gaan staan. Maar ook het KidsRights-team en -bestuur, onze donateurs en sponsors, vrijwilligers en bovenal mijn vrouw en gezin.

Kortom, al die mensen die dit bijzondere verhaal dragen, in de eerste plaats de moedige jonge winnaars zelf. Dit boek legt de bijzondere geschiedenis vast van de Kindervredesprijswinnaars van de afgelopen twintig

jaar. Een geschiedenis die jong en oud raakt en ons allemaal aangaat en ons hoop en vertrouwen geeft voor de toekomst. We moeten luisteren naar kinderen en jongeren en samen met hen aan de toekomst bouwen. Echt iedereen kan bijdragen aan positieve verandering, ongeacht je leeftijd.

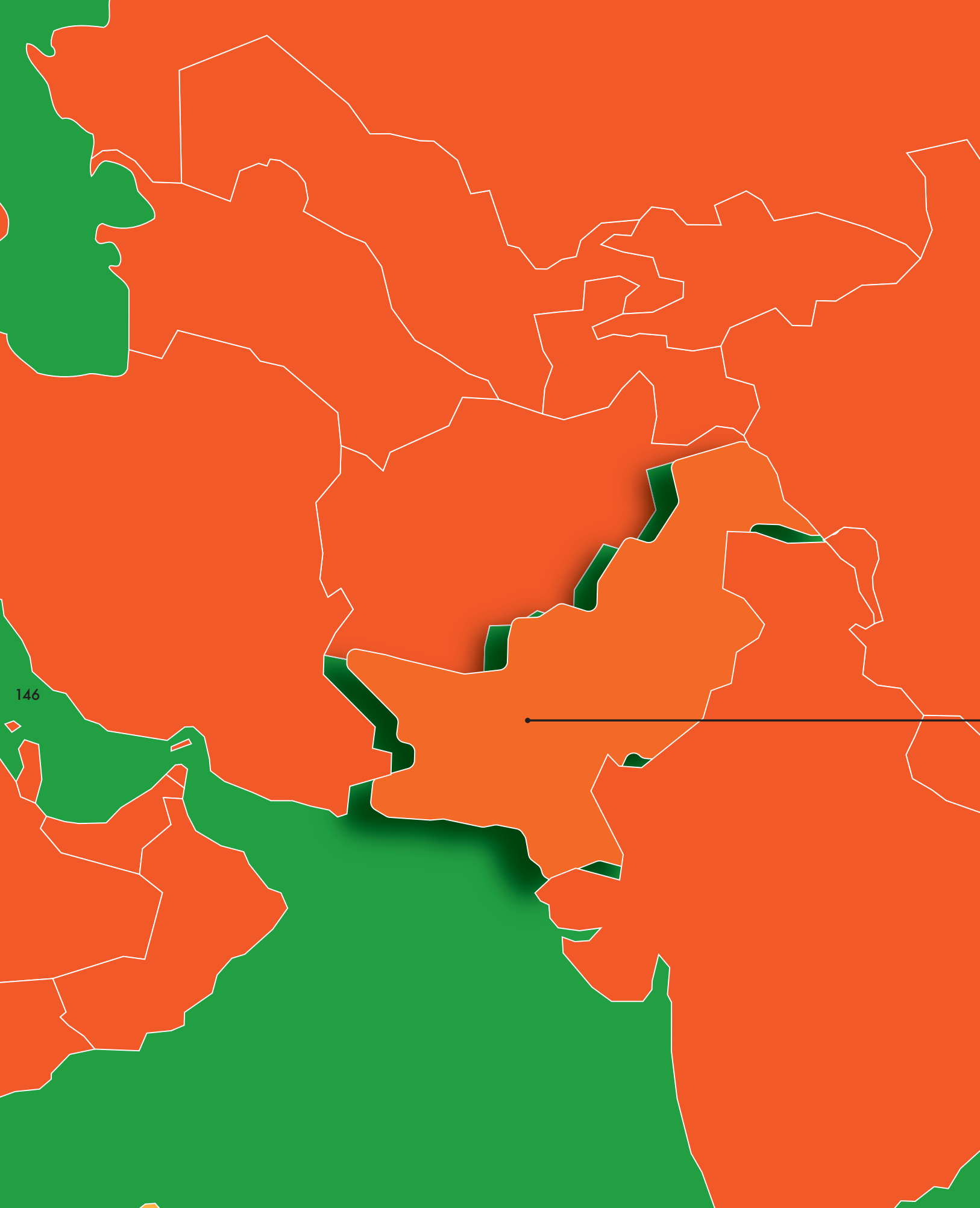
We kunnen zelf *Changemaker* zijn.

Marc Dullaert

Voorzitter en oprichter Stichting KidsRights

Nieuwsgierig hoe het is begonnen?

Draai het boek om en lees verder op pagina 6

146

2013

Malala Yousafzai

KH GIRLS HIGH

تہذیبی سہولت
مجلس انجمن خواتین
پتہ: ۱۰۰/۱۰۱

کے جہان کی
شہنشاہ

USHAL SCHOOL & COLLEGE

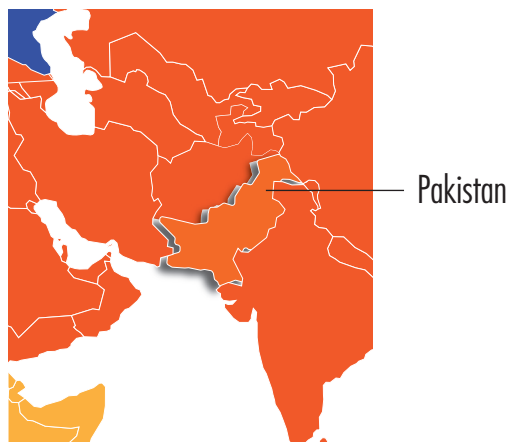
MALIK BRAND
0334-8361399 موبائل 71

0334.8361399
Pepsi
Pepsi
Pepsi
Double Cola

033493121
Waste

Malala Yousafzai

2013

“They cannot stop me, I will get my education. If it is at home, school or any place.” Deze uitspraak deed Malala Yousafzai in Mingora, Pakistan, toen ze elf jaar was. Het tekent haar vastberadenheid, haar passie voor onderwijs en het sterke gevoel in haar recht te staan. Het is de basis voor haar sociaal activisme waarmee ze inmiddels wereldberoemd is geworden. “I want to live in a world where education is valued in every corner of the globe and no one is excluded. The challenges are enormous, but at the heart of the solution is one simple thing: the right of every girl to be educated.”

Deze tweede uitspraak doet ze op haar zestiende in Den Haag, waar ze de Internationale Kindervredesprijs in ontvangst neemt. Nog steeds die passie, en hetzelfde rechtvaardigheidsgevoel. Het is slechts vijf jaar later, maar er ligt een wereld aan gebeurtenissen tussen.”

Malala is de beroemdste Kindervredesprijswinnares tot nu toe. Wereldwijd kennen kinderen en volwassenen haar naam. En vooral meisjes. Wat doet dit met haar? Te midden van het circus blijft ze rustig en vastberaden in haar strijd, de *campaign* zoals ze het zelf steevast noemt. “Het gaat goed met me,” is het eerste wat ze zegt. “Ik ga naar school in Birmingham. Ik heb veel lessen gemist door alle interviews, reizen en mijn werk voor het Malala Fonds en daarom gingen mijn resultaten achteruit. Maar nu wil ik me volledig richten op mijn studie, want dit jaar is mijn examenjaar. Onderwijs is belangrijk voor iedereen, voor elk kind, inclusief mezelf,” lacht ze. “Ik heb deze grote droom en ambitie om mijn land, Pakistan, te helpen en ik wil me richten op onderwijs, niet alleen in mijn land, maar ook in andere landen. 57 miljoen kinderen op de wereld kunnen niet naar school. 32 miljoen daarvan zijn meisjes, dat moet veranderen.”

Malala geeft het interview in de grote bibliotheek van Birmingham, die ze een jaar geleden zelf heeft geopend. Ze heeft besloten geen interviews meer thuis te doen, omdat het de dagelijkse gang van zaken voor haar familie te zeer verstoort.

Het geeft aan hoe druk haar leven is geworden sinds ze een wereldberoemde sociaal activiste is. Dagelijks bereiken haar talloze verzoeken om te komen spreken of te verschijnen in tv-programma's. Er zullen wereldwijd niet veel mensen zijn die niet hebben gehoord over de dramatische aanslag op haar leven op die negende oktober in 2012. De aanslag die ervoor heeft gezorgd dat ze nu in Birmingham woont en niet meer in Mingora in Pakistan. En waarom? Omdat ze simpelweg wil dat alle meisjes in haar land naar school mogen gaan. Het is hun basisrecht en daar komt ze telkens opnieuw voor op, onvermoeibaar en gepassioneerd.

Tweede leven

“Ik denk niet vaak aan de aanval, ik kan het me ook niet herinneren. Wel heb ik soms flashbacks. Onverwachts. En elke dag als ik in de spiegel kijk word ik eraan herinnerd,” zegt Malala rustig. “Ik heb het overleefd en zoals ik het zie heb ik een tweede leven gekregen van God (Allah) om door te gaan met mijn strijd.”

Haar leven is ingrijpend veranderd sinds de aanslag, die ze als door een wonder overleeft. De kogel gaat door haar linkeroogkas in haar schouder en raakt de hersenen net niet. Artsen in Pakistan en later in Birmingham helpen haar er weer bovenop. Ze ligt tweeënehalve maand in het ziekenhuis. Er volgt een aantal operaties. Een deel van haar schedel wordt vervangen door titanium en ze krijgt een gehoorapparaatje in haar linker oor.

Na maanden van herstel gaat het zo goed dat ze weer kan doen wat ze het allerliefste wil: naar school gaan. Het is alleen in een ander land, een andere stad en een andere school.

Malala groeit op in Mingora, een stad in het noorden van Pakistan. In een hemels rijk van bergen, watervallen en kristalheldere meren, zoals Malala haar Swat-vallei zelf omschrijft. Haar familie behoort tot de Pathanen. Het is een gastvrij en trots volk. Maar ook traditioneel. Het is in hun cultuur gebruikelijk dat meisjes niet naar de middelbare school gaan. Haar vader, Ziauddin, denkt er anders over. Hij vindt dat meisjes, zijn dochter voorop, naar school moeten gaan en zich moeten kunnen ontwikkelen. Hij heeft zijn droom, een eigen middelbare school te beginnen, verwezenlijkt en laat zowel jongens als meisjes toe. Malala gaat naar haar vaders *Kushal School* en behoort tot de beste leerlingen van haar klas. Ook haar broers gaan erheen. Moeder Tor Pekai is nooit naar school geweest.

“I was just one target for their bullets, there are many others, whose names I don't know. It is for them that we must continue our campaign to ensure that all children all around the world have the chance, have the access, have the right to go to school.”

MALALA YOUSAFZAI

Bang voor pennen

Het gezin leidt een redelijk normaal leven. Totdat het politieke klimaat verandert. Na 2007 raakt Swat in de greep van radicale moslims, die samen de MMA-regering vormen en geleidelijk aan wordt de situatie grimmiger. Televisie's en cd's worden verboden omdat ze *haram* zijn, in strijd met de islam. Vrouwen mogen niet meer naar de bazaars en worden steeds meer in hun vrijheid beperkt. Er wordt een 'moraalpolitie' ingesteld die controleert of mensen zich aan de regels houden. Wie het niet met hen eens is, wordt in het openbaar gegeeseld of vermoord. De mannen met baarden, onder leiding van Mullah Fazlullah, zaaien angst. Ze willen dat meisjes niet meer naar school gaan en blazen in 2008 alleen al 150 scholen op. Het is een angstige tijd voor Malala en haar familie, maar het betekent tegelijkertijd de geboorte van haar activisme.

“Mijn vriendinnen en ik snaptten niet wat er nou zo verkeerd aan was om naar school te gaan. Mijn vader zei dat de taliban bang zijn voor pennen,” zegt Malala verontwaardigd. “Hij organiseerde een vredesmars op school en moedigde ons aan om ons uit te spreken over wat er aan de hand was. We hebben met een aantal leerlingen interviews gegeven. Mijn vader moedigde me aan, hij zei: ‘Je bent een kind en je hebt het recht om je stem te laten ho-

QUOTES FROM BLOG:

DO NOT WEAR COLOURFUL DRESSES

- 5 JANUARY 2009

"I WAS GETTING READY FOR SCHOOL AND ABOUT TO WEAR MY UNIFORM WHEN I REMEMBERED THAT OUR PRINCIPAL HAD TOLD US NOT TO WEAR UNIFORMS AND COME TO SCHOOL WEARING NORMAL CLOTHES INSTEAD."

"SO I DECIDED TO WEAR MY FAVOURITE PINK DRESS. OTHER GIRLS IN SCHOOL WERE ALSO WEARING COLOURFUL DRESSES. DURING THE MORNING ASSEMBLY WE WERE TOLD NOT TO WEAR COLOURFUL CLOTHES AS THE TALIBAN WOULD OBJECT TO IT."

I MAY NOT GO TO SCHOOL AGAIN

- 14 JANUARY 2009

"I WAS IN A BAD MOOD WHILE GOING TO SCHOOL BECAUSE WINTER VACATIONS ARE STARTING FROM TOMORROW. THE PRINCIPAL ANNOUNCED THE VACATIONS BUT DID NOT MENTION THE DATE THE SCHOOL WAS TO REOPEN."

"THE GIRLS WERE NOT TOO EXCITED ABOUT VACATIONS BECAUSE THEY KNEW IF THE TALIBAN IMPLEMENTED THEIR EDICT [BANNING GIRLS' EDUCATION] THEY WOULD NOT BE ABLE TO COME TO SCHOOL AGAIN. I AM OF THE VIEW THAT THE SCHOOL WILL ONE DAY REOPEN BUT WHILE LEAVING I LOOKED AT THE BUILDING AS IF I WOULD NOT COME HERE AGAIN."

INTERRUPTED SLEEP

- 15 JANUARY 2009

"THE NIGHT WAS FILLED WITH THE NOISE OF ARTILLERY FIRE AND I WOKE UP THREE TIMES. BUT SINCE THERE WAS NO SCHOOL I GOT UP LATER AT 10AM. AFTERWARDS, MY FRIEND CAME OVER AND WE DISCUSSED OUR HOMEWORK. TODAY IS THE LAST DAY BEFORE THE TALIBAN'S EDICT COMES INTO EFFECT, AND MY FRIEND WAS DISCUSSING HOMEWORK AS IF NOTHING OUT OF THE ORDINARY HAD HAPPENED."

"TODAY, I ALSO READ MY DIARY WRITTEN FOR THE BBC IN URDU. MY MOTHER LIKED MY PEN NAME GUL MAKAI. I ALSO LIKE THE NAME BECAUSE MY REAL NAME MEANS 'GRIEF STRICKEN'."

ren.' Zo kwam ik terecht in een praatprogramma van *BBC Urdu*. Ik vond het spannend, want ik wist dat heel Pakistan me kon horen, maar juist daarom zei ik: 'Hoe durven de taliban me mijn fundamentele recht op onderwijs te ontnemen?' Mensen feliciteerden me naderhand en mijn vader zei dat ik maar de politiek in moest gaan."

Blog

Wanneer Malala de kans krijgt om een blog te schrijven voor de *BBC Urdu*-website, trekken haar dagboekverhalen veel aandacht. Met behulp van journalist Abdul Hai Kakar schrijft ze onder het pseudoniem *Gul Makai* (Korenbloem, een heldin uit een Pathaans volksverhaal) over haar alledaagse leven en de terreur van de taliban. "Hij vertelde me over het dagboek van Anne Frank, het joodse meisje dat tijdens de oorlog met haar familie in Amsterdam zat ondergedoken. Dat inspireerde me. Ik was elf jaar en schreef veel over school, bijvoorbeeld over de dag dat ik mijn uniform waar ik zo veel van hield, niet meer mocht dragen en ook geen gekleurde jurken." Kranten nemen passages van Malala over en steeds meer mensen lezen haar verhalen. Ze is er blij mee en beseft de macht van het gedrukte woord. Vader Ziauddin realiseert zich het gevaar: "Ja, natuurlijk was het een risico, maar ik denk dat niet praten een nog groter risico is, omdat we dan zouden toegeven aan de slavernij en het terrorisme."

In dezelfde periode wordt haar vader gevraagd mee te werken aan een documentaire voor de website van *The New York Times*, om de wereld te laten zien wat er aan de hand is in Pakistan. Uiteindelijk krijgt Malala de hoofdrol en wordt ze gevolgd op haar laatste schooldag voor de sluiting van de school op 15 januari 2009.

Het betekent het einde van een droom voor Ziauddin. Veertien jaar hard werk en idealisme verdwijnen achter slot en grendel. De stad wordt een oorlogszone.

Nominatie Kindervredesprijs

Een maand later wordt de ban opgeheven en mogen de meisjes, mits gekleed in een boerka, terug naar de schoolbanken. Maar de situatie in Swat blijft gevaarlijk. De Pakistaanse regering en het leger kijken lang de andere kant uit en komen zeven maanden later, in juli 2009, eindelijk in actie. Het leger verklaart de taliban te hebben verjaagd uit Mingora. Maar Fazlullah en zijn mannen verschansen zich in de bergen en blijven doorgaan met hun acties. Malala en haar vader blijven zich uitspreken voor het recht op onderwijs en komen veelvuldig in het nieuws.

Dankzij haar moedige blog en het laten horen van haar stem voor onderwijs wordt Malala in oktober 2011 genomineerd voor de Internationale Kindervredesprijs. Ze herinnert zich nog goed hoe blij ze was: "Ik vond het een grote eer. Ineens kreeg ik internationale aandacht, mensen van de andere kant van de wereld steunden ons. Het was

geweldig. En de reacties in ons eigen land waren enorm. Mensen voelden zich vereerd en waren trots op mij."

Haar vader Ziauddin is teleurgesteld wanneer Malala uiteindelijk niet wint: "Ik wist zeker dat ze zou winnen, iedere vader vindt zijn eigen kind natuurlijk de beste, maar Malala zelf dacht dat helemaal niet. Zij vond Chaeli de beste winnaar en was ook de eerste om haar te feliciteren toen zij won op 21 november 2011. Maar de nominatie zelf was groot nieuws in ons land. Malala werd een symbool van verzet tegen de taliban."

Premier Yusuf Raza Gilani vindt het ook jammer dat Malala niet heeft gewonnen. Hij reikt haar drie dagen later de speciaal in het leven geroepen *Youth Peace Prize* uit, die wordt omgedoopt tot 'Malalaprijs'.

"De KidsRights-prijs opende een groot raam," vervolgt Ziauddin. "Tot dan toe hadden we zelf de controle over de persuitingen, maar dat was nu voorbij. Het werd een enorme mediahype in Pakistan. Ze werd overal gevraagd om te komen spreken en mensen wilden met haar op de foto."

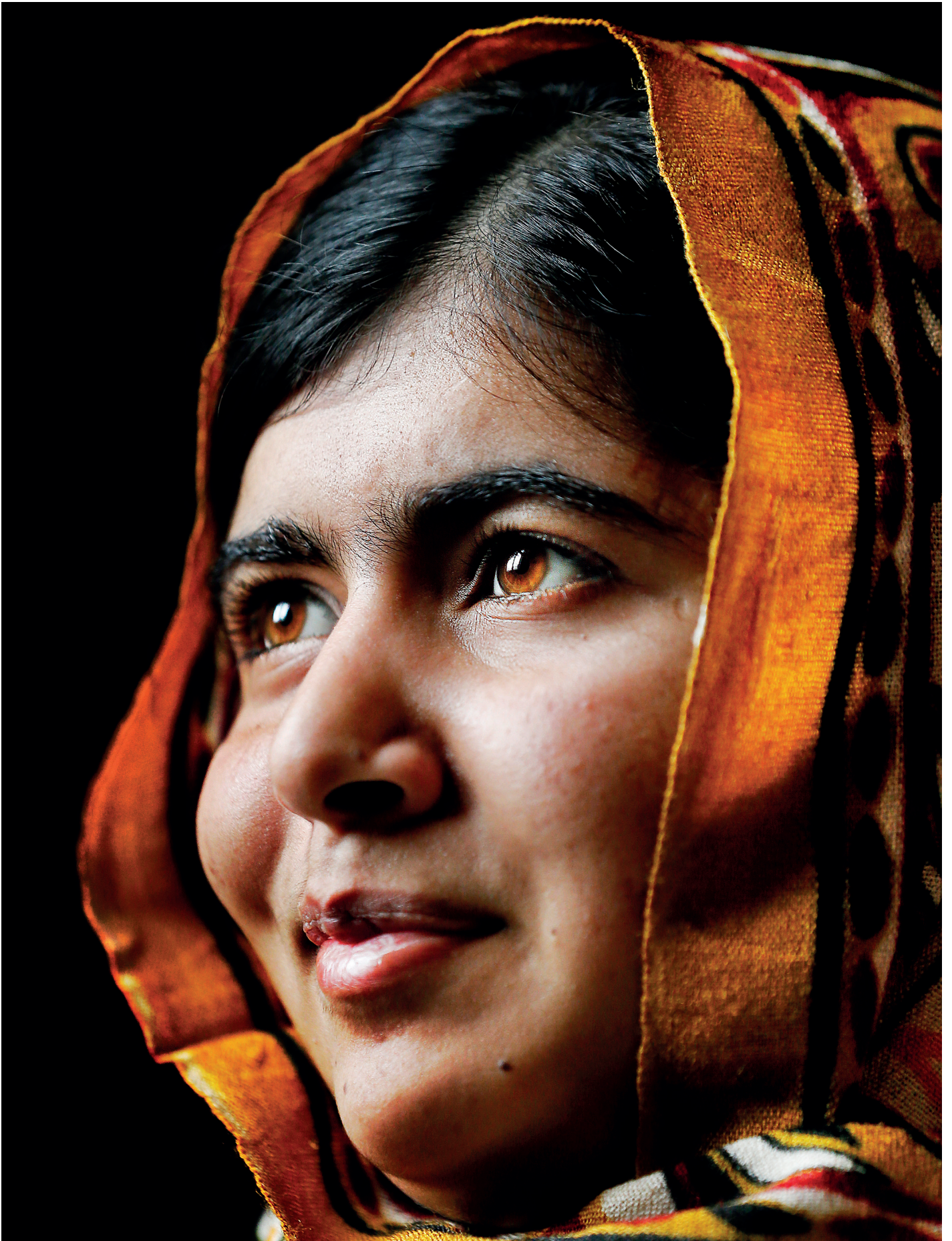
Alle aandacht is welkom voor de goede zaak, maar levert gevaar op voor Malala en haar familie. Op een dag bezoekt de Pakistaanse journaliste Shelha Anjum de familie Yousafzai. Ze woont in Alaska en heeft de documentaire gezien van de *New York Times*. "Ze vertelt mijn vader dat de taliban een doodsbedreiging tegen mij hadden uitgesproken en liet het ons op de computer zien," vertelt Malala. "Ik maakte me op dat moment geen zorgen, maar mijn ouders wel. Het was gek, we dachten altijd dat mijn vader gevaar zou lopen en nu verplaatste de aandacht zich naar mij, een kind. Ik begon wel 's avonds de grote poort van ons huis op slot te doen. Het was vreemd. Toen de taliban in Swat waren, waren we veilig en nu ze weg zijn, zijn we niet veilig."

Tussen leven en dood

De aanslag op de veertienjarige Malala is wereldnieuws. De taliban eisen de verantwoordelijkheid op voor de aanslag en verklaren dat Malala een westers georiënteerd meisje is dat hen altijd tegenspreekt. President Asif Ali Zardari van Pakistan spreekt over een aanval op *civilized people*.

Van over de hele wereld komen verbijsterde reacties. President Obama noemt de aanval "barbaars" en "tragisch". VN-chef Ban Ki Moon veroordeelt de "gruwelijke en laffe daad" van de taliban en roept de Pakistaanse regering op de daders te pakken en te bestraffen. Duizenden mensen sturen kaarten en cadeautjes naar Malala in het ziekenhuis. Vijfentwintig dozen vol. Pakistan zelf is in shock. Overall wordt gedemonstreerd en gebeden. Ziauddin is ervan onder de indruk: "De dag na de aanslag gaan de mensen massaal de straat op met spandoeken, dat was nog

Malala tijdens de uitreiking in Den Haag met Nobelvredesprijswinnaar Tawakkol Karman.

nooit gebeurd. En op hun spandoeken staat ‘Schaam je taliban.’ Het is ondenkbaar in Pakistan om dat te zeggen. Het woord taliban wordt nooit uitgesproken, laat staan in combinatie met schaamte. Het is uniek.”

Begin februari 2013 laat Malala voor het eerst weer van zich horen. In een videoboodschap die over de hele wereld wordt gezien, laat ze zien dat haar wil niet is gebroken: “Vandaag kunnen jullie zien dat ik leef, dat ik kan praten en kan zien. Ik kan iedereen zien. Ik word elke dag een stukje beter. En dat komt doordat iedereen voor mij gebeden heeft. Vanwege die gebeden heeft God mij een tweede leven gegeven.”

Ze herstelt zo goed, dat ze een maand later weer naar school kan. De *Edgbaston High School for Girls*. Het is een gelukkige dag voor haar, ze kan weer een uniform aan, een boekentas dragen en als vrij mens naar school lopen.

Sjaal van Benazir Bhutto

Maar veel tijd om rustig naar school te gaan heeft ze niet. Ze geeft interview na interview en groeit uit tot een icoon voor het recht op onderwijs voor meisjes. Ze reist in juli naar New York om op haar zestigste verjaardag vijfhonderd jonge leiders binnen de Verenigde Naties toe te spreken. Twintig minuten lang geeft ze een gepassioneerde speech, waarin ze opkomt voor het recht op onderwijs en vrouwenrechten, maar ook een lans breekt voor de vrede van de islam en de kracht van vergeving. Opnieuw gaan

haar heldere woorden de wereld over: *Let us pick up our books and our pens. They are our most powerful weapons. One child, one teacher, one book and one pen can change the world. Education is the only solution.* Ze krijgt een staande ovatie.

Ze vond het spannend: “Het was eng om daar op die beroemde plek te staan voor zo veel mensen, maar ik wist wat ik wilde zeggen en ik dacht: dit is je platform Malala, je spreekt voor alle kinderen van de wereld die niet naar school kunnen gaan.” Bijzonder is dat ze een witte sjaal draagt van Benazir Bhutto, de vroegere premier van Pakistan, die in 2007 bij een aanslag om het leven kwam. “Ik heb de sjaal cadeau gekregen van haar kinderen als teken van hoop. Ik ben er erg trots op dat ik hem mocht dragen op mijn favoriete roze *sjalwar-kameez* (traditionele broek en tuniek). Toen ik hem kreeg probeerde ik haar te ruiken en te voelen. Zij is een grote inspiratie voor mij, ze was een groot vrouwelijk leider.”

Haar familie is ook aanwezig bij haar speech. Haar moeder is zichtbaar ontroerd en wordt getroost door Yoo Coon-Taek, de echtgenote van secretaris-generaal van de Verenigde Naties Ban Ki Moon, die naast haar in de zaal zat. “Ze vertelde mijn moeder dat ze die dag speciaal een groene jurk had aan gedaan, omdat groen de kleur is van onze Pakistaanse vlag.”

12 juli wordt officieel uitgeroepen tot *Malala-Day* en Ban Ki Moon noemt Malala *my daughter of the UN*. Het is een groot verjaardagscadeau voor de zestienjarige Malala.

Broertje Atal, toen negen jaar, verveelt zich tijdens de speech van zijn zus. Hij peutert in zijn neus en vraagt na afloop aan Malala: "Ik snap niet helemaal waarom je zo beroemd bent. Wat heb je nou helemaal gedaan?" Malala moet er hartelijk om lachen. "Hij vond het Vrijheidsbeeld en Central Park veel interessanter." Haar vader is verbaasd over haar succes, hij vindt haar manier van spreken niet helemaal zoals het hoort. Hij heeft in Pakistan geleerd met veel stemverheffing en emotie te spreken. Zijn dochter kiest voor de krachtige eenvoud, die haar bijzonder gemakkelijk afgaat: "Dat is mijn stijl, maar mijn vader heeft onlangs een TED-talk gehouden en daar leek zijn manier van spreken verdacht veel op de mijne, dus hij leert nu van mij," zegt ze glimlachend.

Internationale Kindervredesprijs

Op 6 september ontvangt Malala in Den Haag de Internationale Kindervredesprijs uit handen van Nobelvredesprijslaureate Tawakkol Karman uit Jemen. Een onafhankelijk Expert Comité kiest haar unaniem als winnaar voor dat jaar. Er zijn geen andere genomineerden. In het juryrapport staat: *Malala laat zien dat kinderen op jonge leeftijd hun stem kunnen laten horen en de wereld in beweging kunnen zetten. Zelfs na een aanslag op haar leven toonde Malala de moed om zelf te beslissen haar inzet onverminderd voort te zetten. Ze voelt zich erkend: "Na de aanslag had ik één optie, stoppen of door-*

gaan met mijn strijd. En het werd doorgaan. Ik kan het alleen zo zien, zelfs de dood steunt mijn strijd en ik moet niet meer bang zijn. Ik voel me sterker en moediger. Ik word gesteund. Ik sta niet alleen. Honderden, duizenden staan achter mij. En toen ik voor de tweede keer hoorde over de Kindervredesprijs dacht ik: dit is MIJN prijs. Het voelt als thuiskomen, ik ben er heel blij mee."

De eerste nominatie van Malala voor de Kindervredesprijs in 2011 werd groter nieuws dan het daadwerkelijk winnen van de prijs in 2013. "De nominatie bracht internationale erkenning en om eerlijk te zijn heeft het mijn nationale en internationale strijd in een stroomversnelling gebracht," zegt Malala. We kunnen ons afvragen of de aanslag niet zou zijn gebeurd als Malala niet was genomineerd. Vader Ziauddin is er duidelijk over: "De nominatie bracht kansen en risico's, de Pakistaanse Vredesprijs bracht kansen en risico's, mijn aanmoedigen en steun aan haar brachten kansen en risico's. Ik heb haar niet gestopt omdat ik dacht dat het haar recht is om haar stem te laten horen. Velen hebben haar aangemoedigd, we voelen ons er allemaal ongemakkelijk onder. Maar het einde ervan is dat alle mensen in Pakistan verantwoordelijk zijn. Want waarom hebben ze haar zo veel aandacht gegeven? Omdat ze de situatie beu waren. Hier was een meisje dat uit haar hart sprak, laten we haar steunen, ze

Malala op bezoek bij president Obama, zijn vrouw Michelle en hun dochter Malia, in het Witte Huis.

Malala met VN-secretaris-generaal Ban Ki Moon, na haar historische speech voor de Verenigde Naties in New York.

spreekt voor zo veel mensen. Dat is de ware reden. We hebben een zeer kritieke fase in haar leven doorlopen, maar dankzij God is het goed afgelopen.”

Koningin en president

De roem van Malala brengt haar op bijzondere plaatsen en geeft haar de kans belangrijke mensen en beroemdheden te ontmoeten. Haar agenda in oktober 2013 toont een lijst uitzonderlijke afspraken en gebeurtenissen. Allereerst komt ze een jaar na de aanslag naar buiten met een autobiografisch boek: *Ik ben Malala*. Samen met journaliste Christina Lamb schrijft ze haar opmerkelijke levensgeschiedenis op. Een paar dagen later hoort ze dat ze genomineerd is voor de Nobelvredesprijs, als jongste kandidaat ooit. Ze reageert er laconiek op als ze hem niet krijgt: “Ik vind dat ik die prijs nog niet heb verdiend. Pas als ik mijn doel, zo veel mogelijk kinderen naar school, heb bereikt, heb ik hem misschien verdiend.”

In dezelfde maand gaat ze op bezoek bij president Obama en zijn familie in het Witte Huis en drinkt ze thee met koningin Elizabeth op Buckingham Palace. Malala blijft er verbazingwekkend rustig onder en is altijd zichzelf. “Ik voel me vereerd deze mensen te mogen ontmoeten, het is ook heel belangrijk om ze te bereiken, want zij zijn de

leiders die verandering kunnen brengen. De koningin was erg aardig.”

Waar heeft ze over gesproken met president Obama? “Ik heb hem geconfronteerd met de drone-aanvallen van zijn land in Pakistan. Onschuldige slachtoffers worden gedood en dat leidt tot wraak en haatgevoelens. Bovendien worden er dan wel terroristen gedood, maar niet het terrorisme zelf. Ik heb de president gezegd dat ik geloof dat je terrorisme alleen door onderwijs kunt stoppen. Je kunt oorlog niet stoppen met oorlog. Er zijn honderden aanvallen geweest sinds 2004.” En, kreeg ze antwoord? “De president gaf politieke antwoorden,” lacht ze fijntjes. “Maar hij heeft wel gezegd dat het aantal drones zou verminderen.” En is ze nog op de foto gegaan met de president? Een selfie misschien? “Nou, dat zou moeilijk zijn hoor, hij is zo lang. Dan zou ik op een stoel moeten gaan staan of hij zou moeten gaan zitten. Maar nee, er was geen tijd voor een selfie,” lacht Malala. “Ik heb mijn boek gegeven aan zijn dochter, Malia, ze is ongeveer even oud als ik. Zij gaf mij honing van de bijen van het Witte Huis. Het was een leuke ontmoeting.”

Moeder naar school

Bij het verlaten van de bibliotheek wordt Malala een aantal keren staande gehouden en gevraagd of er een foto van haar mag worden gemaakt. Geduldig en vriendelijk poseert ze. Krijgt ze niet eens genoeg van deze verering? “Het hoort erbij,” zegt ze berustend, “ik voel me geen ster, maar mensen maken dat wel eens van mij. Ik ben maar een gewoon meisje hoor.”

Thuis aangekomen valt onmiddellijk de Kindervredesprijs op, die prominent midden op de schoorsteen in de huiskamer staat. “Malala heeft meer dan twintig internationale prijzen gewonnen,” lacht Ziauddin. “Van Sacharov tot de Pride of Britain, maar de Kindervredesprijs is de belangrijkste.”

Gastvrije moeder Tor Pekai heeft een uitgebreide Pakistaanse lunch bereid. Ze is niet zo dol op het Engelse eten. Ze is wel pas uit eten geweest met haar man in een klein Bengaals restaurant in de buurt. Eenvoudige genoegens, maar voor haar bijzonder. Omdat ze de taal niet machtig was, was het aanpassen aan het leven in Birmingham niet gemakkelijk voor haar. Sinds kort gaat ze elke dag naar school en leert ze Engels. “Mama, zeg eens even iets in het

Engels,” vraagt Malala vrolijk aan haar moeder. *My name is Tor Pekai*, begint ze dapper. *I am from Pakistan, I have three children and I live in Birmingham*, eindigt ze stralend.

Malala is trots op haar moeder. “Nu ze de taal leert, kan ze boodschappen doen en de prijzen lezen op de bijsluiters bij de apotheek. Ze voelt zich niet meer zo eenzaam nu. Ze leert heel snel en heeft een prachtig handschrift. Soms komt ze 's avonds mijn kamer binnen en vraagt of ik haar kan helpen met haar huiswerk. Goed hè?” De emancipatie van haar moeder heeft ook gevolgen voor haar vader. “Hij helpt soms in de keuken met de afwas of dekt de tafel. Dat is een stap in de goede richting,” grapt ze. “Maar dan heb je nog mijn twee broers. Daar moet ik nog aan werken. Ik heb het wel altijd over democratie, maar ik kan thuis een echte dictator zijn en zeggen dat ze hun huiswerk op tijd moeten maken. Ik maak graag ruzie met hen, we zijn het bijna nooit met elkaar eens.”

Toekomst

De speelse aanvaringen met haar broers houden Malala met beide benen op de grond. Het is een warme familie die al een goede band had met elkaar, maar door de gebeurte-

nissen rond Malala is de band nog hechter geworden. De angst na de aanslag, de gedwongen verhuizing naar een ander land, waar alles, maar dan ook alles anders is. Ga er maar aanstaan. Malala heeft erg moeten wennen aan Groot-Brittannië. “Alles is hier anders. Ik had in het begin geen vrienden op school en ik begreep de grapjes niet. Zij begrepen mijn humor ook niet. Ik miste mijn vriendinnen vreselijk. Gelukkig bel en skype ik twee keer per maand met mijn beste vriendin Moniba in Pakistan en vertellen we elkaar ons *breaking news*. Zij vertelt me over de situatie op school, over onze klasgenoten en hoe het in Mingora is. Ik vind het heerlijk om te horen. We lachen en kibbelen veel. Ik mis haar wel.”

Ze hoopt in 2015 examen te doen en daarna te gaan studeren. “Ik hoop dat ik goed genoeg ben om te worden aangenomen in Oxford of Harvard. Ik denk erover geschiedenis te gaan studeren. Ik ben vooral geïnteresseerd in de geschiedenis van de twintigste eeuw. Dankzij de geschiedenis kunnen we begrijpen wat er in de wereld gebeurt. Mijn droom en ambitie is om de politiek in te gaan en ooit de premier van Pakistan te worden. Zo kan ik mijn land dienen. Eerst wilde ik altijd dokter worden, dat is ook een mooi beroep. Maar als premier kan ik de dokter zijn van het hele land,” lacht ze wijs. Is het geen gevaarlijke keuze? Haar grote voorbeeld Benazir Bhutto werd vermoord. “Weet je, de taliban hebben me al aangevallen met hun kogels, ik heb het al meegemaakt. Iedereen gaat dood, niemand leeft eeuwig. Het belangrijkste is dat de missie waarvoor ik sta zal doorgaan. Ik ga door met mijn werk. Ik ben niet bang voor de dood.”

Naast haar studie wil ze zich inzetten voor haar eigen fonds, het Malala Fonds. Onderwijs voor alle kinderen, overal ter wereld. De bij de Kindervredesprijs behorende geldsom van 100.000 euro in het kinderprojectenfonds wordt geheel in deze geest besteed aan het realiseren van twee middelbare scholen in Shangla, Pakistan.

Op haar zeventiende verjaardag was ze in Nigeria om te spreken met de ouders van een aantal meisjes die werden ontvoerd door Boko Haram. Ze beschouwt de meisjes als haar zusters. Het werd een ontroerende ontmoeting. Ze sprak ook met president Goodluck Jonathan van Nigeria en drong er bij hem op aan om met een aantal meisjes, dat had weten te ontsnappen, te gaan praten.

Haar gedrevenheid en passie brengt haar ertoe dit te doen. Ze ziet ernaar uit om achttien te worden, zodat ze als volwassen vrouw de hele wereld kan rondreizen voor de projecten van haar fonds. Niemand kan om Malala heen. Ze heeft een ongelooflijke reis gemaakt van scholiere tot internationaal symbool voor de rechten van kinderen, met name meisjes. Het laten horen van haar stem heeft haar ver gebracht en zal haar nog verder brengen. De kogels van de taliban hebben haar niet stil gekregen. Integendeel, haar stem is krachtiger dan ooit.

Op 10 oktober 2014 wordt bekendgemaakt dat de Nobelprijs voor de Vrede is toegekend aan Malala en de Indiase Kailash Satyarthi, voor hun strijd tegen de onderdrukking van kinderen en jonge mensen en hun roep om educatie van kinderen. Malala is de jongste Nobellaureate ooit.

“I don’t mind if I have to sit on the floor at school. All I want is education. And I am afraid of no one.”

MALALA YOUSAFZAI

2013

WIE: Malala Yousafzai
(1997)

KOMT OP VOOR: Het recht op onderwijs voor kinderen en voor meisjes in het speciaal.
Art. 28 Kinderrechtenverdrag.

MOTTO: "One child, one teacher, one book and one pen can change the world."

CHANGEMAKER: Strijdt voor een wereld waarin iedereen naar school kan, de basis van verandering is onderwijs. Breekt een lans voor het belang van onderwijs voor meisjes.

HOUDT VAN: Tafeltennis, cricket, lezen, Pakistaanse en Indiase muziek luisteren en ruzie maken met mijn broers.

INSPIRATIE: Benazir Bhutto
en Chaeli Mycroft.

STUDIE: Wil geschiedenis of politicologie studeren aan de universiteit.

OVER TIEN JAAR: Actief voor het Malala Fonds en in de politiek.

BOODSCHAP VOOR DE KINDEREN:
"It is the right of every boy and every girl to get educated. Let us pick up our books and our pens. They are our most powerful weapons."

WEBSITE: www.malalafund.org

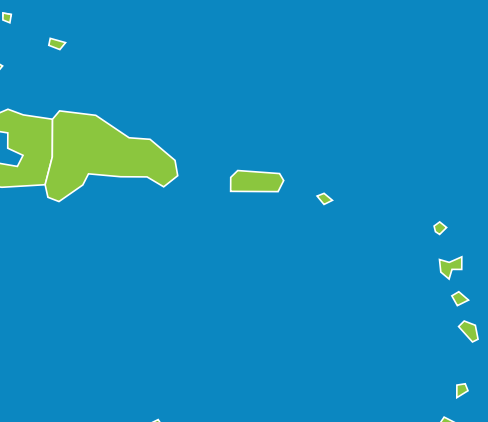

2018

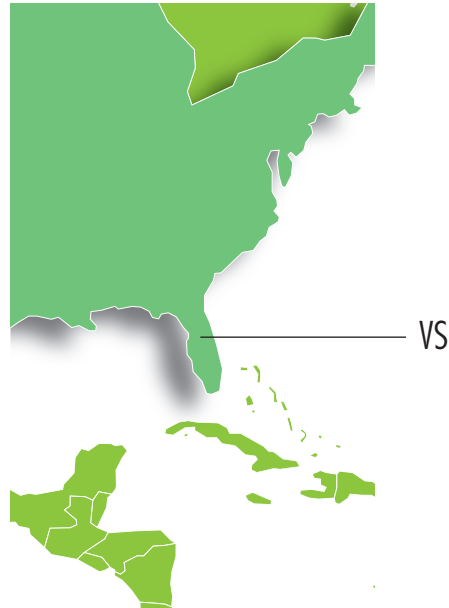
March for Our Lives

March for Our Lives

'They say a good guy with a gun stops a bad guy with a gun. We call BS. They say guns are just tools like knives and are as dangerous as cars. We call BS. They say no laws could have prevented the hundreds of senseless tragedies that have occurred. We call BS. That us kids don't know what we're talking about, that we're too young to understand how the government works. We call BS.'

'We call BS.' Wij noemen het bullshit, oftewel er klopt niks van. Dat herhaalt de 18-jarige Emma González keer op keer in diens toespraak tijdens een anti-wapenrally in de Verenigde Staten (VS) in 2018. Emma, die zichzelf tegenwoordig X noemt, staat voor het grote, grijze gebouw van de kantonrechtbank in Fort Lauderdale, Florida. De paar honderd mensen die zich hebben verzameld, onder wie veel van X' medeleerlingen, zijn doodstil. Ze zien tranen over X' gezicht rollen en horen hoe diens woorden soms vurig zijn en soms stokken in de keel. Een paar keer moet X diep ademhalen voor die verder kan praten.

'We are up here standing together because if all our government and president can do is send thoughts and prayers, then it's time for victims to be the change that we need to see. We are going to be the kids you read about in textbooks. Not because we're going to be another statistic about mass shooting in America, but because we are going to be the last mass shooting.'

X krijgt een groot applaus. De leerling, die het laatste jaar van de middelbare school aan het afronden is, verwoordt wat iedereen bij de rally graag wil: een einde aan wapengeweld in de Verenigde Staten en nooit meer een schietpartij op een school.

‘Toen ik van het podium stapte, zeiden mijn vrienden “Je bent *trending* op Twitter,”’ vertelt X, inmiddels 23, vanuit diens vrolijke kamer. Alle kleuren van de regenboog zijn op de muur achter diens webcam aanwezig in de decoraties en voorwerpen die daar hangen, zoals bekers en posters. In contrast met de speech die de activist gaf, heeft X nu vaak een lach op het gezicht. Op schoot zit de kat Missy.

‘Ik zei: “Ik heb helemaal geen Twitter. Is iedereen in het land over mij aan het praten? Hoe kan dat, er zijn hier maar iets van tweehonderd mensen aanwezig.”’

Al snel komt X erachter dat nieuwszender CNN diens speech live heeft uitgezonden en miljoenen mensen deze hebben gehoord. De beelden van de ‘We call B.S.-speech’ gaan bovendien *viral* op sociale media. Samen met andere

leerlingen die de *Parkland high school shooting* overleefden is X met diens kenmerkende *buzzcut* in korte tijd een van de belangrijkste anti-wapengezichten in de Verenigde Staten.

Parkland high school shooting

In de ochtend van 14 februari 2018, drie dagen voor de rally in Fort Lauderdale, hebben weinig mensen ooit van Parkland in Florida gehoord. De kleine stad, of eigenlijk meer buitenwijk van Miami, is een *gated community* zoals Amerika er veel kent. Er staan vrijstaande, relatief nieuwe huizen voor de middenklasse met geelgetinte muren en rode daken.

Wie een wandeling maakt door Parkland ziet palmbomen tussen de oprijlanen naar de garages. De bomen groeien goed in het warme klimaat van Florida. De gazons zijn netjes kort gemaaid, bijna als sportvelden. Langs de betonnen stoep die de huizen verbindt, staan groene metalen bankjes die warm worden in de zon.

‘Er gebeurt eigenlijk nooit iets. Behalve wonen is er ook niet zo veel te doen,’ vertelt Matt Deitsch (26), terugden-

kend aan de plaats waar hij opgroeide. Jongeren gaan graag naar de ijsbaan in de buurt om te schaatsen, te juchten bij ijshockeywedstrijden of, in het geval van jongens, te praten met meisjes. Wie een auto heeft, rijdt naar een parkeerplaats buiten Parkland om daar samen rond te hangen en te kletsen.

‘Op de dag van de schietpartij zag ik rijen politieauto’s voorbijrazen toen ik de sportschool uitliep en ik hoorde een helikopter. Ik wist gelijk dat er iets mis was. Dit gebeurt nooit in Parkland.’

Matt, dan 20 jaar oud, is toevallig thuis in Parkland voor familieverjaardagen. Hij heeft een paar jaar eerder eindexamen gedaan aan de *Marjory Stoneman Douglas High School* en studeert nu in Los Angeles. Bij het zien van de politie pakt hij zijn fiets en rijdt hij achter de auto’s aan. Hij ziet dat ze naar de school rijden, waar een gedeelte van de straat is afgezet met politielint.

‘Ik sta daar tegenover bij het tankstation en bel met mijn moeder. Ze zegt dat er een schietpartij is op de school en dat we niet weten wat er precies gebeurt. Ik rijd snel naar huis en zet de televisie aan. Daar zie ik op het nieuws een beeld uit de helikopter die eerder overvloog: rijen kinderen lopen uit het schoolgebouw naar buiten met hun handen in de lucht.’

Matt is bezorgd, want hij weet dat zijn broer en zus die dag, zoals elke dag, lessen volgen op de school. ‘Het gaat door mijn hoofd heen dat hun berichten sturen misschien wel geen zin heeft. Misschien zitten ze ergens verstopt en hebben ze daarom hun telefoon uitgezet.

Gelukkig kreeg ik snel een bericht van mijn vriend Delany Tarr. Ze is bij mijn zus Sam en ze zijn veilig. De schietpartij begon precies toen Sam les had in een ander gebouw. Toen hoorde ik ook van mijn broer, Ryan. Ook hij is veilig, hij is zelfs bezig de gebeurtenissen te filmen, omdat hij schooljournalist is. Die beelden werden later uitgezonden door de BBC, CNN en Al Jazeera.’

Schreeuwen in woede en verwarring

Matt’s familie heeft geluk gehad, ze hebben de aanval overleefd en kunnen zelfs proberen de vijftiende verjaardag van Sam die avond te vieren. Ze hadden immers al pizza en taart gekocht. Een echt feest is het niet. Sam is ontroostbaar en kan alleen maar huilen. Ryan is juist woedend. Hij voelt zich verraden door de volwassenen die verantwoordelijk waren voor hun veiligheid.

Ook X overleeft de aanval en wordt met diens familie herenigd. Op het moment van de aanval was die samen met andere leerlingen in het auditorium van de school. Er ging een alarm af en de groep moest twee uur lang wachten tot de politie de leerlingen naar buiten liet. X hoort later dat een vriend, Carmen Schentrup, de dag niet overleefde.

‘De mensen die nog niet wisten of hun familie veilig was wachtten bij het Marriott Hotel, een van de verzamelpun-

ten,’ zegt Matt. ‘Iedereen wacht op hun kinderen en weet niet of ze nog leven of dood zijn. Je hebt niets van ze gehoord. Je flipt helemaal. En de kamer loopt langzaam leeg. De zeventien families die overblijven, ze schreeuwen in woede en verwarring. Pas rond twee of drie uur ’s nachts weten we wie we hebben verloren, wie gewond zijn geraakt en wie nog in het ziekenhuis vechten voor hun levens.’

Never Again MSD

De schietpartij op *Marjory Stoneman Douglas*, die bekend wordt als de *Parkland high school shooting*, is wereldnieuws. Het wordt duidelijk dat een 19-jarige oud-leerling van de school bewapend naar binnen is gelopen en het vuur opende. Hij doodt veertien leerlingen en drie medewerkers van de school en verwondt zeventien anderen voordat hij wegvlucht en door de politie wordt opgepakt. Het is een van de dodelijkste *school shootings* tot dan toe in de Verenigde Staten.

Parkland is geschokt. In de dagen na de schietpartij komen leerlingen samen om hun emoties te delen. Woede, verdriet en frustratie, ze zijn aanwezig in het huis van Cameron Kasky, een van de leerlingen die de schietpartij overleefde. De ouders van Cameron zijn op vakantie, waardoor zijn huis al snel een veilige plek wordt voor een groep jongeren van *Marjory Stoneman Douglas* die het schietincident overleefden.

‘Het was een plek waar we samen jong en boos konden zijn, zonder de oordelen van volwassenen die ons zouden proberen te kalmeren of ons van gedachten wilden doen veranderen,’ vertelt Matt.

De groep vindt niet alleen steun in elkaars aanwezigheid, maar voelt ook de sterke drang om actie te ondernemen. Ze willen ervoor zorgen dat de slachtoffers in Parkland

niet binnen enkele weken, wanneer de gebeurtenissen uit het nieuws verdwijnen, vergeten worden. De vele media die verslag doen van de beschieting, moeten volgens hen andere verhalen vertellen.

‘De manier waarop het nieuws de gebeurtenissen versloeg, het leek wel een *fucking sport*,’ zegt Matt. ‘Het ging alleen maar om de aantallen van slachtoffers die toenamen. Maar al deze nummers hebben een gezicht. Ik zag alleen maar hun verloren kansen. Je had Carmen Schenstrup (16), die probeerde ziektes te genezen en geneeskunde zou gaan studeren, of Nicholas Dworet (17), die aan het concurreren was om olympisch zwemmer te worden.’

Omdat de leerlingen in Cameron’s huis merken dat veel journalisten via Twitter proberen nabestaanden en scholieren te bereiken, bedenken ze dat ze dit kunnen gebruiken om een ander verhaal te vertellen. Op vaste tijdstippen begint de groep tweets over wapenregulatie te plaatsen met de hashtag *Never Again*, verwijzend naar de schietpartij. Het lijkt te werken. De hashtag wordt opgepakt en een *trendy topic* op Twitter. Het is een van de onderwerpen waar de meeste mensen over praten op het platform. Al snel staat de groep bekend als *Never Again MSD*, ‘Nooit meer Marjory Stoneman Douglas’.

‘Ik zal nooit de lijst vergeten van *trending topics* op Twitter die er op een dag was,’ zegt Matt. ‘Eerst was er een onderwerp over Donald Trump en zijn relatie met de Russen, dus het was iets in de geest van *16 Russians*. Er was ook net een nieuwe muziekvideo van Drake uitgekomen, dus hierna stond de naam van het nummer, *God’s Plan*. En daarna, als derde, stond de hashtag *Never Again*. Zo begonnen we bekend te worden.’

March for Our Lives

De *Never Again*-groep groeit in korte tijd tot ongeveer dertig leerlingen. Voornamelijk vrienden van Cameron en vrienden van vrienden sluiten aan. Matt, zijn broer Ryan en zus Sam zijn er, en na diens ‘We call B.S.-speech’ sluit X zich ook aan. Andere namen in de groep die later bekend worden, zijn David Hogg, Jaclyn Corin en Alex Wind. De leerlingen hebben ondertussen veel volgers op sociale media en geven zoveel mogelijk interviews om hun boodschap te vertellen.

‘We deden ons best om elk gesprek dat over ons persoonlijke leven ging, terug te brengen naar politieke onderwerpen,’ zegt X. ‘Interviewers vroegen: “Dus je bent 18 jaar oud, wat doe je in je weekenden?” Wij begonnen dan te praten over waarom we daar echt waren: de problemen van wapengeweld, niet over onze hobby’s. We wilden niet op die manier gedefinieerd worden. We probeerden niet om beroemdheden te worden, we probeerden een verandering teweeg te brengen.’

De leerlingen pleiten voor strengere wetten om wapen-

bezit te beperken en spreken zich uit tegen politici en ambtenaren die donaties ontvangen van de National Rifle Association (NRA), de grootste lobbyorganisatie van wapenbezit en de wapenindustrie in de VS. Daarnaast beginnen ze demonstraties te organiseren waar ze met zoveel mogelijk leerlingen naartoe gaan. Zo rijden op 21 februari honderd leerlingen acht uur lang met bussen naar het regeringsgebouw van Florida in Tallahassee om te protesteren.

Nog geen week na de schietpartij in Parkland komt zo ook een idee tot stand voor een groter protest. ‘De gedachte was: hoe verander je dingen? Nou, door te gaan marcheren in Washington,’ zegt Matt. In Washington D.C., de politieke hoofdstad van de VS, moet op 24 maart een mars plaatsvinden tegen wapengeweld: de *March for Our Lives*.

Crisiscentrum in Cameron’s huis

De leerlingen werken dag en nacht aan de organisatie van de mars. Het huis van Cameron blijft de ontmoetingsplek en wordt een soort crisiscentrum voor de leerlingen.

‘We werkten vooral zittend op de grond en iedereen was constant aan het bellen met interviewers of organisatoren,’ vertelt X. ‘Eigenlijk aten we geen “echt” eten. We konden wel een week overleven op één doos met donuts. Er moest veel geregeld worden voor de mars. Leerlingen waren vaak in contact met volwassenen die wisten hoe dit moest. Zij wisten bijvoorbeeld hoeveel wc’s we moesten regelen of hoe we een vergunning aan moesten vragen.’

‘We kregen bijvoorbeeld hulp van mensen die ervaring hadden met de organisatie van grote protesten, zoals van de *Women’s March*,’ zegt Matt. ‘Zoveel mensen hielpen ons door hun contacten, geld en hun relaties met instituten beschikbaar te stellen. Zo konden we de mars zo groot maken als hij uiteindelijk werd.’

‘Veel mensen dachten misschien dat de volwassenen de leiding hadden overgenomen, maar dit was niet waar,’ zegt X. ‘Ze hielpen met hun connecties om onze visie waar te maken. Mensen dachten dat onze ouders ons naar de voorgrond hadden geduwd, maar onze ouders wisten vaak niet eens waar we waren. Ze belden ons constant om te vragen of we die avond thuis zouden slapen en zeiden dan: “Je hebt net een schietpartij overleefd, we willen je thuis hebben.” Maar wij vonden wat we deden belangrijker dan slaap, eten of familie. Er was een kans dat morgen weer iets vergelijkbaars zou gebeuren, dit moesten we zien te voorkomen. Het mocht letterlijk nooit meer opnieuw gebeuren.’

‘We kwamen ook zelf met ideeën,’ zegt Matt. ‘Bijvoorbeeld om ervoor te zorgen dat hele scholen zich aan konden sluiten. Met behulp van crowdfunding konden we bussen voor hen regelen. We begonnen eigenlijk alle obstakels weg te werken die mensen zouden weerhouden om aanwezig te zijn.’

De dag van de mars

Steeds duidelijker wordt dat de mars groot gaat worden. Bekendheden zoals George Clooney, Oprah Winfrey en Steven Spielberg doen grote donaties en geven het idee daarmee nog meer publiciteit. Ook grote bedrijven steunen de mars. Modebedrijf Gucci doneert geld en taxibedrijf Lyft biedt gratis ritten voor demonstranten aan. Matt: 'Toen we de mars, de *March for Our Lives* aankondigden, dachten we dat er misschien honderd mensen zouden komen opdagen, als we geluk hadden. Het maakte ons niet uit of er tien of honderd mensen zouden komen. We dachten: we gaan dit doen omdat het moet gebeuren. We moeten eisen stellen.'

De mars trekt veel meer dan honderd mensen aan. Naast Washington vinden in meerdere steden over de hele wereld zelfs marsen plaats, georganiseerd door lokale leden van de *March for Our Lives*.

X: 'Het was echt krankzinnig. Door het tijdsverschil waren marsen aan de andere kant van de wereld een halve dag eerder dan de mars in Washington begonnen. Wij zagen hoe mensen op verschillende plekken aan de demonstraties begonnen en wij dachten: "Oh my god, het begint. Het begint terwijl wij zelf nog niet eens onze mars hebben gestart. Dit wordt een volledige 24 uur van protest. Oh my gosh." Er waren wel meer dan achthonderd zustereve-

X en Matt bij de *The Daily Show* met Trevor Noah.

nementen die over de hele wereld plaatsvonden, zelfs in landen waar geen wapengeweld is.’

Matt: ‘Dat was het meest ongelooflijke, om overal over de hele wereld lange rijen jonge mensen in actie te zien komen, samen met ons.’

X: ‘In Washington waren bijna een miljoen mensen aanwezig bij het evenement.’

Matt: ‘Aan het begin van de dag wilde ik de route van de mars lopen. Ik denk dat ik misschien vijftien of zestien blokken liep voordat ik me realiseerde dat ik terug moest. Het was niet te doen.’

X: ‘We dachten: goed, als we het een mars noemen, dan moeten we ook marcheren. Maar toen iedereen was gearriveerd, waren er zoveel mensen. Er was gewoon geen ruimte om ergens heen te bewegen. Dus uiteindelijk hebben we niet eens de mars gelopen.’

Door de overweldigende opkomst is de mars in één klap historisch. In de VS alleen nemen tussen de 1,2 en 2 miljoen jongeren deel aan de marsen in de verschillende steden in het land, terwijl over de rest van de wereld nog meer jongeren meedoen. De mars is volgens sommige schattingen het grootste protest ooit dat op één dag in Washington plaatsvindt. Er zijn bijvoorbeeld meer mensen aanwezig dan tijdens de *March on Washington*, waar Martin Luther King in 1963 de iconische woorden *I Have*

A Dream uitsprak. Daarnaast is de landelijke demonstratie een van de grootste jongerenprotesten in de VS sinds de Vietnamoorlog en überhaupt een van de grootste protesten in de Amerikaanse geschiedenis.

Het podium

Op het podium in Washington spreken alleen maar jongeren van onder de twintig jaar, afkomstig uit het hele land. Ze hebben verschillende ervaringen met wapengeweld. Onder hen zijn meerdere leerlingen die de schietpartij in Parkland overleefden. Ook spreekt Yolanda Renee King, de 9 jaar oude kleindochter van Martin Luther King. Als laatste spreker krijgt X het woord.

‘Ik had in de dagen voor de mars in eerste instantie geen flauw idee wat ik moest zeggen. Ik was niet bang om te spreken, maar om me te verspreken. Toch wist ik ook wel dat het niet uit zou maken als ik een fout maakte. De energie was perfect. Iedereen in de menigte had het hart op dezelfde plek.’

In plaats van woorden is het de stilte die tijdens X’ speech de meeste indruk maakt. Na alle namen van de slachtoffers in Parkland te hebben genoemd, zwijgt die voor meerdere minuten, terwijl tranen over diens gezicht rollen. Het publiek kijkt toe, begint een keer te klappen en een keer leuzen te roepen, maar X blijft stil achter de microfoon staan. Dan gaat er een wekker af, die aangeeft dat X nu even lang op het podium staat als de schietpartij in Parkland duurde.

‘Sinds het moment dat ik het podium opstapte, zijn nu

zes minuten en twintig seconden verstreken,' zegt X, die het alarm uitzet. 'De schieter is nu klaar met schieten en zal snel zijn geweer achterlaten en zich mengen onder de vluchtende leerlingen, waardoor hij nog een uur vrij rond kan lopen voor zijn arrestatie. Vecht voor jullie levens, voordat het de taak is van iemand anders.'

Op bustour door de Verenigde Staten

De mars is een succes. De hele wereld is in de ban van wapengeweld en alle duizenden jongeren die hier klaar mee zijn en van zich lieten horen. De organisatoren houden een klein feest. 'We waren zo trots op wat we hadden bereikt. Maar we hadden ook nog niet het gevoel dat we klaar waren,' vertelt X. 'Het voelde alsof we een hele goede start hadden gemaakt. Maar we wisten dat wapengeweld in de Verenigde Staten zo'n groot onderwerp is, dat kan niet in één klap opgelost worden. We wisten dat we niet zomaar alle wapens weg konden nemen uit de handen van elke Amerikaan die ze bezat. Dat was ook niet ons doel.'

Vlak na de mars begint een groep van de *March for Our Lives*-organisatoren daarom aan een bustour door het hele land. Ze voeren campagne tegen wapens en roepen jonge mensen op hun stemrecht te gebruiken, zodat nieuwe wetten restricties op kunnen leggen aan wapenbezit.

'We gingen naar strategische plekken in het land, waarvan we wisten dat er verkiezingen waren waar politici door de NRA gesteund werden. Zij namen het vaak op tegen jonge politici die de wereld wilden verbeteren. We gaven deze jonge, enthousiaste politici aandacht en fondsen. Zo hebben we een aantal politici die door de NRA gesteund werden van hun positie gekregen. Ook inspireerden we veel jongeren om zich verkiesbaar te stellen of te gaan stemmen. Het waren zo veel moeilijke gesprekken, maar overall kon je zien dat we echt een verschil maakten. Mensen kwamen op ons af om te vertellen hoe inspirerend ze vonden wat we hadden gedaan.'

'We are going to be the kids you read about in textbooks. Not because we're going to be another statistic about mass shooting in America, but because we are going to be the last mass shooting.'

Nieuwe wetgeving

De jongeren van *March for Our Lives* hebben zichtbaar invloed op de politiek. In Florida komt er een nieuwe wet, de *Marjory Stoneman Douglas High School Public Safety Act*. Op 9 maart, nog voor de mars in Washington heeft plaatsgevonden, wordt de wet door de gouverneur van de staat ondertekend. De wet zorgt er onder meer voor dat de minimumleeftijd van jongeren in Florida om een wapen te kopen omhooggaat van 18 jaar naar 21 jaar.

'Dat was heel verrassend. In Florida was er nog nooit een wapenwet aangenomen die de NRA niet wilde. Maar die zomer lukte het ons om de richting van het wapenwettenbeleid van baan te doen veranderen. Het was zo schokkend en verbazingwekkend,' zegt X.

In de zomer worden in verschillende staten tientallen wetten aangenomen die de wapenwetgeving strenger maken. Daarnaast is er in 2018 een bijzonder hoge participatie van jongeren bij de Congresverkiezingen in de VS. Ongeveer een derde van de jongeren stemt, tien procent meer dan in de verkiezingen in 2014.

Winnaars van de Kindervredesprijs 2018

Voor hun werk in de strijd tegen wapengeweld, waarbij ze een wereldwijde jongerenbeweging opzetten, winnen de initiatiefnemers van de *March for Our Lives* in 2018 de Internationale Kindervredesprijs. Als speciaal eerbetoon aan emeritus aartsbisschop Desmond Tutu is de uitreiking in Kaapstad, Zuid-Afrika, waar de Nobellaureaat en beschermheer van KidsRights woont. De ceremonie vindt plaats in de historische City Hall, het voormalig stadhuis van de stad. Het is het gebouw waar Tutu in 1990 Nelson Mandela het balkon op leidt en Mandela zijn eerste speech geeft na zijn 27 jaar in gevangenschap, vlak voordat hij als eerste zwarte president van Zuid-Afrika wordt

Uitreiking in Kaapstad, Zuid-Afrika, door Nobelvredeprijslaureaat en beschermheer Desmond Tutu.

verkozen. Tijdens de uitreiking stelt Tutu de beweging die de Amerikaanse jongeren hebben opgezet gelijk aan de grootste vredesbewegingen uit de geschiedenis.

‘Ik ben zeer onder de indruk van deze kinderen, van wie hun krachtige boodschap wordt versterkt door hun jeugdige energie en onwrikbaar geloof dat kinderen hun eigen toekomst kunnen – nee, moeten – verbeteren,’ zegt hij. Tutu overhandigt de Nkosi aan David Hogg, Jaclyn Corin, Matt Deitsch en X González, die de prijs namens alle initiatiefnemers van de *March for Our Lives* aannemen.

Ook aanwezig bij de ceremonie is een levensgroot beeld van Joachim Oliver, een van de leerlingen die de Parkland schietpartij niet overleefde. Op deze manier zijn de overleden leerlingen toch bij de uitreiking vertegenwoordigd. ‘Ik zal dat niet snel vergeten,’ zegt Matt. ‘Om dat moment met hem te delen. Het voelde alsof we alles niet voor onszelf hadden gedaan, maar voor hen. Ik deed alles voor alle mensen die we hadden verloren.’

Voor veel van de aanwezige jongeren van *March for Our Lives* is de reis naar Zuid-Afrika de eerste keer dat ze de VS verlaten. ‘Ik weet niet waar ik moet beginnen als ik wil vertellen wat ik allemaal heb geleerd in de 48 uur die

ik daar was,’ zegt X. ‘Om het beeld te ontvangen uit de handen van Tutu en in hetzelfde gebouw te zijn waar Nelson Mandela ooit was. Ik voelde zoveel overweldigende emoties, ik kan ze niet eens benoemen. Maar ze waren overweldigend op een goede manier. Het voelde alsof we deel waren van alle activisten die ons voorafgingen. Het winnen van de Kindervredesprijs maakte de organisatie internationaal legitiem.’

‘De uitreiking liet ons ook eindelijk reflecteren op hoe ver we gekomen waren,’ zegt Matt. ‘Ik werkte op dat moment ongeveer 110 uur per week. De bustour was 63 dagen lang, in deze tijd bezochten we honderd steden. De mars zelf was zes weken zonder slaap. We konden eindelijk even stilstaan, terugkijken en complimenten ontvangen. Deze voelden als een soort omhelzing. Ik heb veel gehuild tijdens de reis.’

Naast inspirerende ontmoetingen met Desmond Tutu en zijn familie, die ook aanwezig was, ontmoeten de winnaars van 2018 ook Kindervredesprijswinnaars van voorgaande jaren.

‘Het was zo inspirerend om jonge mensen zoals wij te ontmoeten die zelfs al langer dan wij bezig zijn met actie ondernemen. Ik besepte daardoor hoe dankbaar ik was dat

wij met een groep actief waren. Veel van hen moesten alleen strijden voor hun doelen. Ik wilde dat ik ze meer kon helpen, dat ik terug in de tijd kon gaan om ze te helpen,' zegt X. Tijdens de terugvlucht naar huis komt X toevallig naast Neha Gupta te zitten, de Canadese winnaar van de Kindervredesprijs in 2014. 'We hebben de volle acht uur durende vlucht gepraat. We hadden zoveel overeenkomsten en hebben zoveel grappen gemaakt en gelachen. Tegen de tijd dat het vliegtuig landde waren we beste vrienden. Ik mis haar.'

Na de Kindervredesprijs

Zes jaar na de start van *March for Our Lives* zijn jongeren van de organisatie nog steeds actief aan het protesteren en lobbyen tegen wapengeweld. Er zijn al meer dan 300 wetten aangenomen in verschillende staten in de VS op het gebied van *gun safety*, wapenveiligheid. Daarnaast hebben veel grote bedrijven hun banden met de NRA verbroken en zijn veel politici met banden met de NRA niet herkozen. Bij elke verkiezing stemmen meer jongeren, mede door campagnes van de organisatie. Sinds 2023 is er een *Office of Gun Violence Prevention* in het Witte Huis.

De organisatie is ondertussen grotendeels in handen van jongeren uit de hele VS en niet meer alleen uit Parkland. Na de bustour door de Verenigde Staten in 2018 en de zware periode tijdens de organisatie van de mars zijn veel van de oorspronkelijke oprichters van de organisatie vermoeid.

'Ikzelf en veel van de oorspronkelijke dertig mensen besloten toen terug te treden uit de organisatie,' zegt X. 'We dachten: dat was veel, het is nu tijd om rust te nemen en te gaan studeren. Veel van ons zaten namelijk in ons laatste jaar en moesten kiezen of we wilden studeren of ons wilden concentreren op de organisatie. De meesten kozen voor studeren. Een van de weinigen die een tussenjaar namen om te blijven werken aan *March for Our Lives* is David. Hij bleef het langst van alle oorspronkelijke leerlingen om ervoor te zorgen dat de organisatie in goede, betrouwbare handen terecht kwam. Daar ben ik hem nog voor altijd dankbaar voor.'

X studeerde aan de *New College of Florida*, waar die zelf een programma van vakken samen kon stellen. 'Ik wilde activisme studeren, dus ik koos alle vakken die te maken hebben met hoe de wereld werkt. Zo leerde ik bijvoorbeeld hoe emoties en ervaringen een grote rol spelen bij activisme, en dat veel van de dingen die ik in het verleden heb gedaan niet altijd de beste manieren waren om activist te zijn.'

Na de studie af te ronden en gemiste tijd met diens ouders in te halen, probeert die deze nieuwe kennis in te zetten. 'Ik ben nu aan het kijken naar manieren om mensen tijdens en in de aanloop naar de verkiezingen aan te sporen om actief te zijn in hun gemeenschap en te komen stem-

men. Ik denk dat te veel mensen nu een soort apathisch gevoel hebben, waardoor ze niet stemmen.'

Matt besluit na de bustour en het winnen van de prijs dat hij zich meer wil richten op de internationale dynamiek van wapengeweld. 'Ik dacht dat ons concentreren op alleen de VS een doodlopend pad was, omdat veel wapengeweld gefinancierd wordt door de internationale militaire machine. Organisaties als de NAVO hebben bijvoorbeeld contracten waardoor landen geld in het leger moeten stoppen.'

Hij werkt samen met meerdere internationale organisaties, zoals *State of Youth* van KidsRights en de *Youth Task Force* van Amnesty International. Ook wordt hij lid van het campagne team van politicus Bernie Sanders en besluit hij, nadat deze de verkiezingen niet wint, meer te leren over activisme aan de universiteit.

'Nu ben ik weer een organisator bij allerlei verschillende organisaties die de democratie bevorderen. Bijvoorbeeld organisaties die opkomen voor de rechten van arbeiders of kinderen. Ik richt me niet meer op één probleem, omdat je niet één probleem afzonderlijk op kan lossen. Alle problemen zijn verbonden, daarom moet je ze allemaal samen aanpakken.'

En de rest van de initiatiefnemers uit Parkland? Zijn zij ook activisten gebleven? 'Veel van hen heb ik niet echt meer gesproken,' zegt X. 'Ik heb misschien nog contact met vijf of zes van hen. We kenden elkaar niet echt goed op school en hadden vooral contact omdat we bezig waren met de organisatie. Toen we daarvan terugtraden was er niet zo veel aanleiding om met elkaar te praten.

Ik denk dat de energie en motivatie die ik zag in al mijn medeleerlingen nooit meer weggaat. Wanneer dat eenmaal in je ziel zit, blijft dit daar. Je wordt niet ineens een *Wallstreet*-zakenman als je bent begonnen op dit pad. Het is onderdeel van wie je bent.'

City Hall, Kaapstad

2018

WIE: Initiatiefnemers van de *March for Our Lives*

KOMEN OP VOOR: Strengere wapenwetten om onnodig wapengeweld te stoppen.
Art. 6 Kinderrechtenverdrag, het recht op leven, overleven en ontwikkeling.

CHANGEMAKER: Strijden voor strengere wapenwetten om onnodig wapengeweld te stoppen en motiveren jongeren om te stemmen en zo mee te werken aan verandering.

HOUDEN VAN: De meesten in de groep houden van dans, theater, muziek en naar concerten gaan.

INSPIRATIE: Martin Luther King, Malcolm X, Angela Davis, Desmond Tutu.

STUDIE: X: Activisme, New College of Florida
Matt: Film studies, Santa Monica College; vakken over verandering brengen, The New School.
David: Geschiedenis, Harvard University
Jaclyn: Government, Harvard University; Public Policy, University of Oxford. De rest van de groep is divers.

OVER TIEN JAAR: Is het bestaan van *March for Our Lives* hopelijk niet meer nodig, omdat wapengeweld dan hopelijk geen probleem meer is.

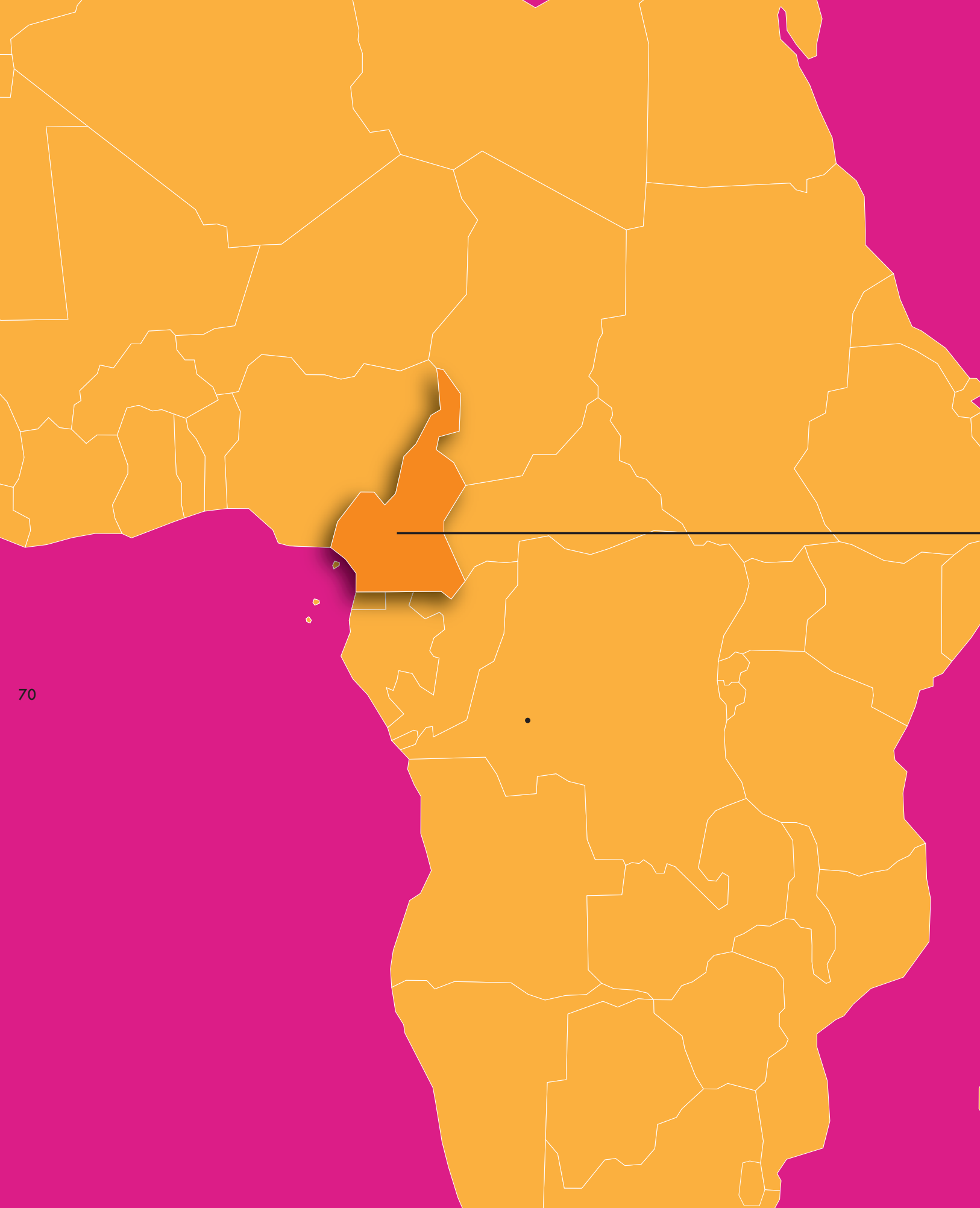
BOODSCHAP VOOR KINDEREN: 'Het beste wat je kan doen is zo veel leren als je kan. Maar je kunt nooit alles weten, dus doe nooit alsof je alles weet. Zo kun je zien wat er misgaat bij problemen en is het je taak om dit uit te spreken, zodat er iets kan veranderen. Zoveel problemen hebben ook al oplossingen. Het is aan ons deze toe te passen.'

Sofie Whitney
Sarah Chadwick
Sam Deitsch
Ryan Servaites
Ryan Deitsch
Matt Deitsch
Lauren Hogg
Kirsten McConnell
Kevin Trejos
Kaylyn Pipitone
John Barnitt
Daniel Williams
David Hogg
Delaney Tarr
Diego Pfeiffer
Dylan Baierlein
X González
Jaclyn Corin
Jammal Lemy
Brendan Duff
Alfonso Calderon
Bradley Thornton
Adam Alhanti
Cameron Kasky
Alex Wind
Charlie Mirky
Chris Grady
Daniel Duff

X, David, Matt en Jaclyn.

70

2019

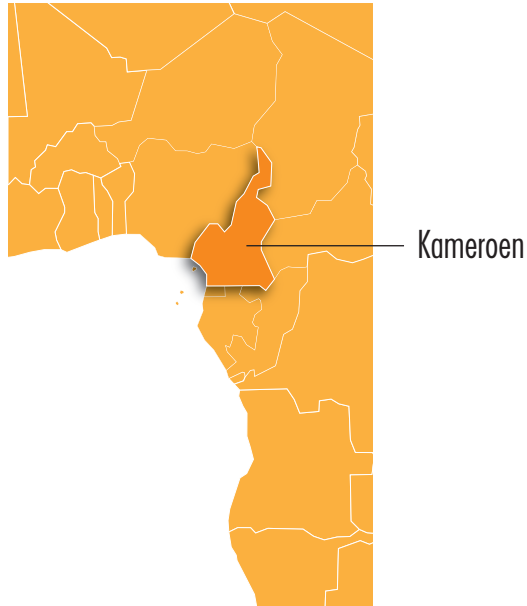

Divina Maloum

Divina Maloum

2019

'If you stand up for a reason, be prepared to stand alone like a tree. And if you fall on the ground, fall like a seed that grows back to fight again.'

'Elke keer dat ik met haar wilde spelen of praten, was ze verlegen en bang. Ze rende van me weg. Soms hoorde ik haar 's nachts gillen, ik hoorde dan ook een mannenstem die naar haar schreeuwde. Ik snapte het niet. Wat was er toch aan de hand?'

Divina Maloum (21) denkt terug aan de tijd dat ze 12 jaar oud was. Tijdens een familiebezoek in het noorden van Kameroen, haar thuisland, probeert ze contact te maken met haar 9-jarige buurmeisje. Ze is moslima en het lijkt alsof het niet goed met haar gaat.

'Ik vroeg aan mensen in de buurt wat er aan de hand was. Zij zeiden dat het altijd op deze manier ging. Daarom probeerde ik zelf met haar te praten. Toen ze haar verhaal probeerde te vertellen, kwam een man van ongeveer 65 jaar naar buiten. Hij snauwde naar ons en sleurde haar hardhandig mee naar binnen.'

Wanneer de man niet thuis is, probeert Divina vastbera- den opnieuw met haar buurmeisje te praten. Dit keer lukt het wel, het is een intens gesprek.

‘Ze moest veel huilen. Ze vertelde me dat ze was uitgehuwelijkt aan deze man, nog voordat ze geboren was. Haar moeder had weinig geld en moest de bruidsschat aannemen om te kunnen overleven. Er was een hongersnood. Toen ze 5 jaar oud was moest ze naar het huis van de man toe. Tegen de tijd dat ze 8 of 9 jaar was, werd ze door de man als een soort sekspeeltje gebruikt. Hij sloeg haar vaak. Ze was erg getraumatiseerd en had niemand om mee te praten.’

De moeder van het meisje zegt haar dat ze met de situatie moet leren leven. Het komt allemaal goed, de man is immers haar echtgenoot. Ze blijkt de jongste van meerdere echtgenoten van de man te zijn. Ze moet koken, voor het huishouden zorgen en ze gaat niet naar school.

‘Ik was geschokt. Wat ik echt ongelooflijk vond was het feit dat haar familie en de andere mensen in de gemeenschap daar dit normaal vonden. Op die manier steunden ze eigenlijk een hele slechte situatie. Waarom hielpen ze haar niet?’

Een laat interview

Divina vertelt haar verhaal vanuit Nanchang in China, waar ze nu studeert en woont. Het is al laat daar. Ze zit in een gedeelde ruimte waar veel achtergrondgeluid te horen is en haar verbinding valt af en toe weg. Toch vertelt ze gepassioneerd haar bijzondere verhaal, dat begon toen ze nog een klein meisje was. Haar thuisland kampt nog steeds met veel problemen, maar Divina's gezicht straalt wanneer ze over Kameroen vertelt.

‘Nu ik ver van huis ben mis ik de traditionele Kameroense gerechten,’ vertelt ze. Ze noemt een van haar favorieten: okok. Het is een maaltijd met grondnoten, palmolie en de zoete bladeren van de okok-plant, waar het gerecht zijn naam aan dankt. De smaak van het gerecht is volgens Divina moeilijk te beschrijven. Hij doet haar in ieder geval denken aan haar thuis in de ‘miniatur van Afrika’.

Kameroen kent veel verschillende culturen en landschappen. Door de grote diversiteit van natuur noemt men het land ook wel een miniatur, of kleine versie van Afrika. Vrijwel alle prachtige, diverse landschappen die Afrika kent, zijn in Kameroen terug te vinden. Van tropische jungle tot woestijn en van grillige bergtoppen tot de blauwe kust. Kameroen heeft het allemaal.

Divina spreekt liever over de inwoners van het land. ‘Ik mis de cultuur, de manier waarop wij Kameroeners samen optrekken,’ vertelt ze. Het is een opmerking die veel zegt over haar optimistische mentaliteit. Hoewel veel mensen in Kameroen goed voor elkaar zorgen, kampt het land ook met geweld en misbruik, waar ook kinderen slachtoffer van zijn. Het is de reden dat Divina op jonge leeftijd in actie komt om voor hun rechten op te komen.

‘Acting for peace is first of all a matter of heart, engagement, and passion. Everyone can start somewhere. Every action counts.’

DIVINA MALOUM

Opgroeien in een land met conflict

Ongeveer in het midden van Kameroen, tussen heuvels die in het landschap opduiken, ligt Yaoundé, de hoofdstad van het land. In deze stad met meer dan 4 miljoen inwoners en veel warmgekleurde gebouwen, groeit Divina op. Ze woont hier met haar familie.

‘Het was soms uitdagend, ik moest vanaf jonge leeftijd veel al zelf doen. Naar school gaan was extreem intens. Ik moest het huis om zeven uur 's ochtends verlaten en was pas om zeven uur 's avonds weer terug. Het was ver lopen en ik kon bijna nooit met het openbaar vervoer reizen. Ik at vaak droog brood met *sugary stuff* dat daar werd verkocht.’

Wanneer ze ongeveer 8 jaar oud is, hoort ze voor het eerst over geweld in Kameroen via de televisie. Het zijn nieuwsberichten over oorlog en terrorisme die ze maar moeilijk begrijpen kan. Het conflict lijkt abstract en bovendien ver weg. Pas wanneer Divina een paar jaar later met haar vader naar het noorden van Kameroen reist, komt het geweld dichterbij voor haar. Ze ziet hier met eigen ogen hoe kinderen zoals zichzelf het slachtoffer zijn van conflict.

Geweld in Kameroen

Kameroen kent meerdere gebieden waar sprake is van conflict. In het noorden van het land is de terroristische organisatie Boko Haram actief. De jihadistische groep probeert met aanslagen, ontvoeringen en geweld een islamitische staat af te dwingen in buurland Nigeria. Ook inwoners van grensgebieden in Kameroen zijn geregeld het slachtoffer van aanslagen van zelfmoordterroristen of van ontvoeringen. Als gevolg van het geweld zijn veel Kameroeners hun huis ontvlucht.

Het noordwesten en zuidwesten van Kameroen zijn ook onveilig. Hier woont een minderheid van de bevolking die Engels spreekt in plaats van Frans, de taal die de meerderheid spreekt. De taalverschillen zijn een restant van het koloniale verleden van het land.

De Engelstalige minderheid voelt zich gediscrimineerd en riep in 2016 de onafhankelijkheid uit, met gevechten met de overheid als gevolg. Onafhankelijkheidsstrijders pleegden meerdere aanslagen, onder meer op scholen. De Kameroense overheid vocht op zijn beurt hardhandig terug, soms met marteling en executies als gevolg. Volgens Amnesty International hebben beide partijen oorlogsmisdaden begaan.

Als gevolg van de conflicten kent Kameroen op dit moment meer dan een miljoen ontheemde mensen en hebben nog meer mensen een tekort aan eten. Het gebrek aan een dak of voedsel zorgt ervoor dat zij extra kwetsbaar zijn. Kinderen kunnen vaak minder makkelijk naar school.

Kindbruid en kindsoldaat

Voor meerdere maanden blijft Divina met haar vader in het onrustige noorden van Kameroen wonen, waar ze haar buurmeisje ontmoet. In de vele gesprekken die ze in het geheim met haar voert, hoort ze dat het meisje niet de enige is met een schokkend verhaal. Ze heeft ook een broertje waar het slecht mee gaat.

‘Door de grote armoede in de familie moest hij op erg jon-

ge leeftijd al vechten als soldaat. Ik weet niet of ik het woord “verkocht” kan gebruiken want ik weet niet of zijn ouders hem hebben verkocht aan een terroristische groep. Maar hij moest als kindsoldaat vechten. Ik dacht: als deze kinderen dit meemaken, dan zijn er vast nog veel meer die hetzelfde lot moeten ondergaan.’

Divina wil meer weten over de gebeurtenissen en stelt vragen aan haar vader.

‘Ik vroeg hem wat een vroeg huwelijk is en ik begon ook zelf onderzoek te doen. Ik wilde meer weten over specifieke moslimmeisjes, omdat zij veel moesten doorstaan. Ik vroeg mijn vader of er niemand was die hen hielp. Hij zei dat er non-gouvernementele organisaties (ngo’s) waren die hielpen. Ik zocht op wat dit betekende en wat zij deden. Maar in mijn hoofd moesten zij iedereen helpen. Het meisje en haar broer kregen nu geen hulp. Ik kwam daarom met het idee om dan zelf een ngo op te richten. Voor het meisje en haar broertje.’

Een landelijk probleem

Divina’s vermoedens dat meer kinderen in Kameroen dezelfde problemen hebben als haar buurmeisje en broertje zijn helaas waar. Ongeveer een op de drie meisjes in Kameroen trouwt voor hun achttiende jaar. Een op de tien is zelfs al getrouwd voor de leeftijd van 15 jaar. Vooral in het noorden van Kameroen komen kindhuwelijken veel voor. In totaal zijn er in het land meer dan 2 miljoen vrouwen

die voor hun 18de getrouwd zijn. Ongeveer een kwart van hen wordt mishandeld door hun partner en maar een kleine groep gaat naar school.

Armoede of schulden zijn vaak redenen voor ouders om een kind uit te huwelijken. Daarnaast hebben de jonge huwelijken ook te maken met tradities en opvattingen over de rollen van mannen en vrouwen. Zo zijn er tradities om jonge meisjes uit te huwelijken wanneer zij oud genoeg zijn om kinderen te baren, om te voorkomen dat er mogelijk een buitenechtelijke zwangerschap plaatsvindt. Kinderen worden ook vaker ingezet als soldaat in Kameroen in de meerdere conflicten die in het land gaande zijn. Bewapende groepen zoals Boko Haram rekruteren hen. Vaak zijn ze genoodzaakt om te vechten voor hun familie, omdat er geen school of werk beschikbaar is. De groepen maken de kinderen wijs dat ze voor een beter land vechten of dwingen hen om soldaat te worden, soms na een ontvoering.

Opstaan voor vrede

‘Hoe kan een klein meisje zoals jij, een baby nog, nu zeggen dat je de perspectieven van anderen kan veranderen?’ Dat zijn de woorden die Divina te horen krijgt van de mensen in de buurt, wanneer ze aandacht vraagt voor het kindhuwelijk van haar buurmeisje. De mensen lachen haar uit en nemen haar niet serieus. Ze vinden haar plan

om een ngo te beginnen lachwekkend. De gemeenschap die ze probeert te overtuigen is patriarchaal. Meisjes hebben niet het recht om zich uit te spreken.

‘Toch wist ik dat ik iets kon veranderen. De relatie die ik met het meisje had opgebouwd gaf me het doorzettingsvermogen om te blijven proberen haar te helpen,’ zegt ze. Ze blijft luisteren naar haar en geeft haar eten en het geld dat ze soms van haar vader krijgt. Ze vertelt het verhaal aan zo veel mogelijk mensen.

Na ongeveer vijf maanden te hebben verbleven in Noord-Kameroen is het familiebezoek voorbij en reizen Divina en haar vader weer terug naar Yaoundé. Nog steeds vastberaden om een ngo voor haar buurmeisje en haar broertje op te zetten begint Divina hier met een campagne die de naam *Standing up for Peace* draagt. Opstaan, ofwel in actie komen voor vrede.

‘Ik ging naar scholen met een aantal flyers en ik sprak over de rechten van kinderen. Veel kinderen wisten hier niet veel vanaf. Wanneer ik ze sprak zeiden ze: “Dat zijn dingen die ze vooral in Europa doen, dat heeft geen betrekking op ons.” Maar veel mensen leden onder de consequenties van het negeren van kinderrechten. Dus mijn doel was vooral om de kinderen kennis en bewustzijn van hun rechten te geven.’

Door kinderen te laten zien dat zij voor zichzelf mogen en kunnen opkomen, kunnen zij helpen vrede in het land te

bereiken. Dat is Divina's doel en droom. Kinderen moeten opstaan voor vrede. Haar organisatie noemt ze *Children for Peace*, kinderen voor vrede.

Peace clubs

Terwijl ze nog steeds haar drukke schoolprogramma volgt, gaat Divina twee tot drie keer per week naar verschillende scholen met haar campagne. Ze begint alleen en krijgt later hulp van haar zusje, twee vrienden en haar vader. Ze spreekt niet alleen meer over kinderrechten, maar ook over gewelddadig extremisme en kindhuwelijken. Aan beide moet een einde komen.

De scholen zijn enthousiast over wat Divina doet en geven haar toestemming om een soort clubs op te zetten: *peace clubs*. Hier geeft ze wekelijks les over vrede. De ene week praat ze over de rechten van meisjes en de week daarop over de rechten van jongens. Om de lessen leuker te maken maakt ze soms gebruik van spelletjes, zoals een quiz waar kinderen die vragen juist beantwoorden een koekje krijgen. De kinderen vinden het geweldig.

'Het hielp dat ik zelf ook een kind was. De anderen waren echt geïnteresseerd en stelden mij goede vragen zoals "Wat voor voordelen geeft het ons dat we deze rechten hebben". Het was altijd heel interactief.'

De *peace clubs* verschijnen op steeds meer plekken. Niet alleen op scholen, maar ook op straat of in moskeeën. Hier zijn veel kinderen aanwezig tijdens de diensten die hun ouders bijwonen. Nadat Divina in de moskee met de kinderen heeft gesproken, probeert ze ook de volwassenen te overtuigen.

'Ik vertelde hun dat ze hun kinderen les moeten geven over hun rechten. Ze dachten hier niet aan, want veel van de ouders zijn ook niet naar school gegaan. Ik kon met ze spreken omdat ik een band had opgebouwd met een van de religieuze leiders. Ik had het idee dat de volwassenen vooral luisterden omdat deze leider luisterde. Ik denk dat ze daarom niet helemaal begrepen wat ik hun zei.'

Tijdens haar campagnes merkt Divina dat om een andere reden ook kinderen niet altijd begrijpen wat ze hun vertelt.

'Er was bij sommige kinderen een taalbarrière. Ik moest hun moedertaal spreken, maar dat had ik niet helemaal onder de knie. Toen vroeg ik me af hoe ik op een andere manier mijn boodschap kon illustreren. Ik dacht: misschien kan ik deze tekenen. Zo kwam ik op het idee voor de *cartoons for peace*.

Door haar boodschap uit te tekenen snappen alle kinderen deze, ook zij die een van de vele dialecten of lokale talen van Kameroen spreken. Op een tekening is bijvoorbeeld te zien hoe een kind een hand opsteekt tegen een grote arm die een bomgordel aanbiedt. Erboven geschreven staat: 'Ik ben geen held wanneer ik bommen draag'.

Winnaar van de Kindervredesprijs 2019

Vier jaar nadat Divina begon met *Children for Peace* is haar initiatief gegroeid. In tien regio's van Kameroen leren duizenden kinderen over hun rechten, kindhuwelijken en extremisme via de *peace clubs*, maar ook via vredeskampen en vredesconferenties die Divina organiseert.

Op een dag in 2019 komt Divina thuis en vindt haar vader zittend achter de computer. Hij ziet er zichtbaar blij uit. 'Kom, lees deze e-mail,' zegt hij enthousiast. Ze leest dat ze is gekozen als winnaar van de Kindervredesprijs van dat jaar. Ze kan het bijna niet geloven. 'Ik probeerde te achterhalen of ik droomde of dat dit de realiteit was,' zegt ze. De volgende dag heeft ze op school een examen. Ze maakt geen enkele fout, zo blij is ze met het nieuws. 'Ik dacht: nu kan ik zeker het meisje helpen.'

Voor de eerste keer van haar leven reist Divina, die inmiddels 15 jaar oud is, naar Europa. In de Ridderzaal in Den Haag ontvangt ze de prijs van Nobelvredesprijslauraat Kailash Satyarthi, die zich inzet tegen kinderarbeid in India en opkomt voor het recht van kinderen om naar school te gaan. Ook ontmoet ze Mohamad, de winnaar van de prijs in 2017.

Voor de ogen van de pers en alle aanwezigen vertelt ze in haar vurige, boze ontvangtspeech dat Afrika lijdt onder het geweld van terreurgroepen zoals Boko Haram. Verschrikkelijke misdaden worden in Kameroen verricht, waardoor kinderen en veel anderen moeten vluchten in onmenselijke omstandigheden. Kinderen worden verkracht, ontvoerd, misbruikt, gemarteld en gedwongen om te vechten. Ze zijn de grootste slachtoffers van terroristische aanvallen. Dit kan zo niet langer doorgaan. Er moet verandering komen om deze gruwelijke misdaden te stoppen.

Uitreiking in Den Haag door Nobelvredeprijslaureaat Kailash Satyarthi.

De prijs wordt dit jaar gedeeld door twee winnaars. Divina wint de prijs voor haar inzet om kinderen te onderwijzen over hun rechten en samen met hen op te staan voor vrede. Daarnaast wint klimaatactivist Greta Thunberg de prijs voor haar acties waarin ze de wereld oproept klimaatverandering te stoppen. Een vriendin van Greta, Luisa Neubauer, neemt de prijs namens haar in ontvangst. Greta zit zelf op een zeilboot, midden op de oceaan.

‘Het was wel echt spannend om voor zoveel mensen een speech te houden. Ik was gewend om voor veel mensen te spreken, maar niet zo veel,’ zegt Divina. ‘De hele reis voelde als een droom. Ik werd zo goed ontvangen door iedereen. Ik was heel enthousiast.’

Honderden kinderen in Yaoundé kijken mee naar de uitreiking, die in Kameroen live op televisie te zien is. Ze kennen Divina van haar activiteiten op hun scholen. Wanneer Satyarthi haar de prijs overhandigt en ze deze boven haar hoofd houdt, applaudisseren de kinderen vrolijk.

Terug naar huis

Divina blijft een week in Nederland. Haar vader en een vriendin die haar veel heeft geholpen met haar acties, komen met haar mee. Eenmaal terug in Kameroen houdt de aandacht aan. De vredesprijswinnaar komt terug als een beroemdheid.

Tot haar verbazing wordt Divina uitgenodigd door de minister van Jeugd en Onderwijs van Kameroen om te praten. ‘Hij vroeg me hoe ik dit alles had bereikt,’ zegt Divina. Hij was verbaasd en zeer onder de indruk. ‘Dat komt denk ik mede door de mentaliteit die veel Kameroeners hebben. Als je hier iets wilt bereiken, moet je dit in stilte doen. Pas als er zichtbare resultaten zijn, kun je het aan iedereen laten zien.’

Zichtbare resultaten heeft Divina overduidelijk en na het winnen van de prijs zien en geloven veel mensen in haar ideeën. Ze wordt uitgenodigd door verschillende Kameroense televisiezenders en andere media om interviews te geven. Binnen een week krijgt ze wel vijftien uitnodigingen en verschijnt ze op de lokale en nationale televisie.

‘Dit hielp veel. Als ik hierna met traditionele leiders van gemeenschappen kwam spreken, zoals dorpschefs of geestelijk leiders, dan waren ze heel enthousiast. Zelfs wanneer ik over moeilijke onderwerpen als kindhuwelijken sprak, stonden ze hiervoor open. Ze zeiden zelfs: “Je hebt gelijk. Dat is niet goed.”’

Veel is veranderd sinds Divina werd uitgelachen om haar initiatief een ngo te beginnen. Nu benaderen mensen haar om te helpen en lid te worden van *Children for Peace*. ‘Vanaf toen was het mogelijk *peace clubs* in verschillende regio’s te beginnen. Ik kreeg steeds meer vrijwilligers die

daar als aanspreekpunt konden helpen. Nu konden ook andere mensen lessen aan de kinderen gaan geven. Nadat een interview op tv in het buitenland was uitgezonden, werd ik ook door mensen uit andere landen benaderd. *Children for Peace* werd internationaal.'

Silence the Guns

Gesterkt door de nieuwe aandacht gaat Divina verder met haar projecten. Zo start ze in 2019 de campagne *Silence the Guns*, ofwel: leg de wapens het zwijgen op. Het project, gesteund door KidsRights, richt zich voornamelijk op het voorkomen van geweld in Afrika. Het hoofddoel is om kinderen mee te laten doen bij het bouwen van vrede.

Kinderen proberen samen met traditionele of geestelijk leiders en de lokale autoriteiten te zorgen voor meer aandacht en oplossingen voor geweld. Hun wordt bijvoorbeeld gevraagd wat zij denken dat de oplossing is om geweld aan te pakken. Vriendschap van kinderen tussen traditionele volken of gemeenschappen die in conflict met elkaar zijn, wordt bevorderd, zodat deze relatie als startpunt voor vrede kan worden gebruikt.

De aanpak heeft succes. Al meer dan vijfduizend kinderen die betrokken waren bij gewapende groeperingen, zijn dankzij *Silence the Guns* niet meer actief in conflict. Zij zijn opnieuw geïntegreerd in de samenleving. Dat is belangrijk, want vaak blijft een stigma kleven op deze groep. Ook hier heeft *Children for Peace* aandacht voor. Campagnes van het project hebben al meer dan vijf miljoen mensen bereikt.

Andere projecten van *Children for Peace* gaan ondertussen door. Er zijn wel driehonderd *peace clubs* in scholen, kerken, moskeeën en in lokale gemeenschappen. De organisatie heeft meer dan 40.000 kinderen geïnspireerd en hen geleerd dat zij in actie kunnen komen. Naast kinderen zijn ook vele anderen bereikt met Divina's boodschap.

Toekomstplannen

Divina zelf is na het winnen van de Kindervredesprijs op veel plekken te horen als spreker, bijvoorbeeld bij de Verenigde Naties. Daarnaast helpt ze als adviseur, bestuurslid en teamlid op het gebied van gendergelijkheid en kinderrechten bij verschillende instanties zoals de W7, een groep die rechten en gelijkheid van vrouwen en meisjes in G7-landen promoot.

Ze heeft nog volop ideeën om de wereld met *Children for Peace* beter te maken. Zo wil ze op de lange termijn graag een *Village de l'espoir* creëren.

'Dat is Frans voor een dorp of kleine stad van hoop. Er zijn ondertussen veel vluchtelingen en ontheemden betrokken bij *Children for Peace*. Ik wil een kleine stad creëren waar zij samen kunnen wonen en hun vaardigheden kunnen gebruiken. Ik zoek dan uit wat ze graag doen en wat zij bijvoorbeeld kunnen maken met hun handen.'

Een andere droom is om mensen te helpen die geen geboortecertificaten hebben. 'Het is een gigantische procedure, maar met een certificaat kunnen ze in de toekomst een baan krijgen en deelnemen aan de samenleving.'

Met alle bredere plannen en projecten is het nu misschien wel tijd om de naam van de ngo te veranderen, denkt Divina hardop na. 'We zetten ons ondertussen in voor veel meer mensen dan alleen kinderen. Toen ik begon en zelf jong was dacht ik: ik doe het voor kinderen, want volwassenen lijden niet, maar ondertussen begrijp ik dat dit niet klopt. Ik weet alleen nog niet wat de andere naam zou zijn. Of misschien moet ik wel een tweede ngo beginnen.'

Liefde voor technologie en Jezus

Divina is een doorzetter. Ze bleef proberen mensen te helpen, zelfs toen ze niet werd geloofd en werd uitgelachen door mensen om haar heen. Deze kracht komt volgens haar door de inspiratie die ze in haar geloof vindt.

'Ik ben christen. De voornaamste persoon die mij inspireert is Jezus Christus. Ik geloof echt in de impact die hij heeft gehad op deze wereld en de offers die hij onderging om een doel te behalen. Het doel was om mensen te helpen, maar zelfs toen zij hem afwezen bleef hij doorgaan. Dit inspireert mij veel. Elk mens heeft een zwak gedeelte in zichzelf. Wanneer je iets wilt doen en je geen positieve energie terugkrijgt maar juist negatieve energie, wordt dit je realiteit en voel je je depressief en gefrustreerd. Je wilt dan niet doorgaan, maar om iets te bereiken moet je dat wel doen.'

Naast activist en coördinator van *Children for Peace* is Divina ook een grote fan van dansen en beoefent ze meditatie. 'And I really love trading the forex market,' zegt ze enthousiast. In Nanchang in China studeert ze computerwetenschappen en richt ze zich op kunstmatige intelligentie (AI). De studie bestond in Kameroen alleen in het Frans. Op het eerste oog lijkt de studierichting misschien niet gelijk aan te sluiten bij Divina's activisme. Toch is het tegengestelde hiervan volgens haar waar.

'Ik houd echt van alles wat met technologie te maken heeft. Ik wil dit gebruiken om met een andere aanpak te komen om mensen te helpen. De meeste activisten studeren literatuur of rechten, maar ik begeef me in het domein van de technologie. Ik ben nog geen expert in AI, dus het is nog niet helemaal duidelijk wat deze andere aanpak gaat zijn.

Stel dat kinderen niet naar school gaan. Misschien hebben ze telefoons. Wat voor applicatie kan ik dan gebruiken om hen te helpen, zonder dat ze zelf ook echt hoeven te verhuizen? Over dat soort vragen denk ik na. De aanpak wordt er een waar ik een beetje technologie naar mensen breng om hun leven beter te maken.'

2019

WIE: Divina Stella Maloum (2003)

KOMT OP VOOR: Ontwapening en vrede, kindbruiden en kindsoldaten, kinderen die het slachtoffer zijn van geweld, uitbuiting en misbruik. Art. 6 en Art. 38 Kinderrechtenverdrag, het recht op leven, overleven en ontwikkeling; bescherming van kinderen in gewapende conflicten.

MOTTO: 'Als je een verandering wilt brengen in je gemeenschap, dan moet je zelf die verandering zijn, want een verandering verandert ook de veranderaar. Als je verandering wil brengen maar zelf, als veranderaar, niet veranderd bent, dan kun je de verandering die je wilt zien niet bereiken.'

CHANGEMAKER: Strijdt voor een einde aan geweld, waar kinderen vaak het slachtoffer van zijn, en betere rechten voor vrouwen en meisjes.

HOUDT VAN: Dansen, meditatie en handelen op de valutamarkt.

INSPIRATIE: Jezus Christus, Nelson Mandela.

STUDIE: *Computer Sciences and Technology* aan Nanchang Hangkong University, China.

OVER TIEN JAAR: Wil graag youth envoy van de Verenigde Naties zijn, een professionele trader en een expert in kunstmatige intelligentie, specifiek op het gebied van blockchains.

BOODSCHAP VOOR KINDEREN: 'Als je een doel hebt waar je je voor inzet, dan hoef je niet te luisteren naar de mensen die je niet vooruithelpen. Luister alleen naar de mensen die je helpen je doelen te bereiken.'

MODIBBA

More Children and girls in public policies, human rights and peacebuilding

ABOUT US

Peace is a girls' revolution working in Africa for girls' human rights

MISSION

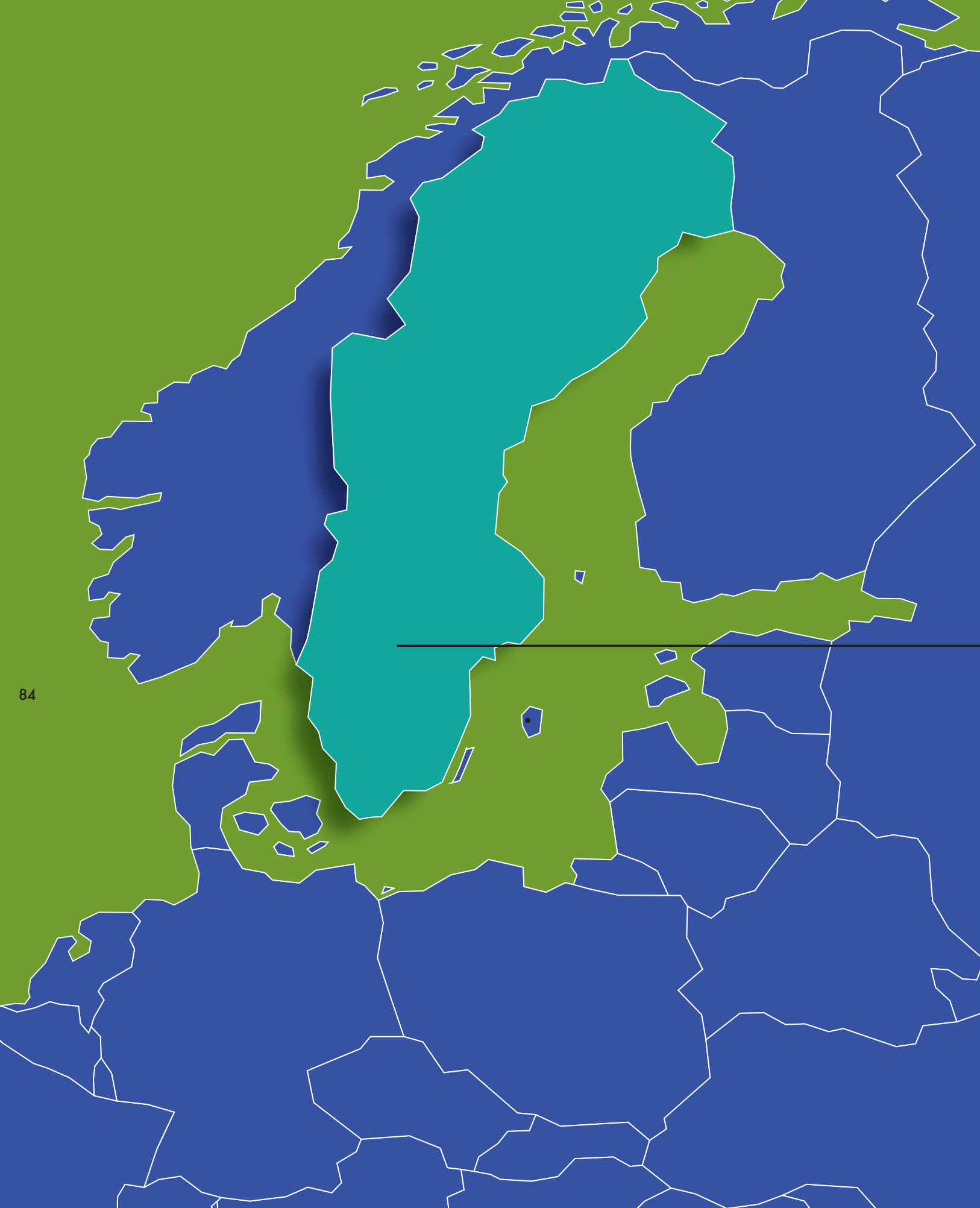
Public sphere economic, political expression of women and girls.

STRATEGIES

- ▣ Mentoring
- ▣ Advocacy
- ▣ Community awareness
- ▣ Networking

childrenforpeace.com
www.childrenforpeace.com
Bastos-V...

2019

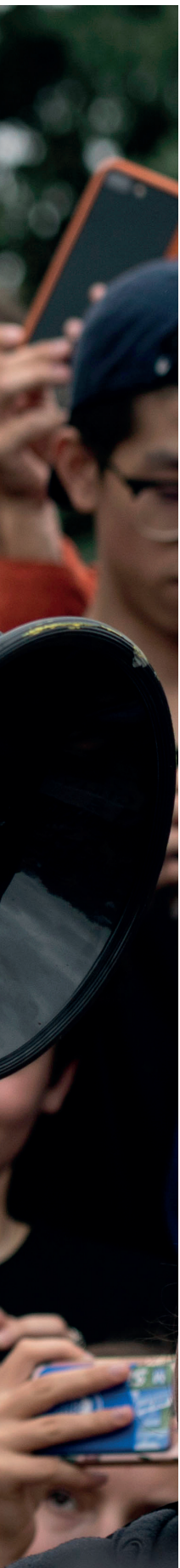

Greta Thunberg

SKOLSTREJK
FÖR
KLIMATET

Greta Thunberg

2019

'You are failing us. But the young people are starting to understand your betrayal. The eyes of all future generations are upon you. And if you choose to fail us, I say: We will never forgive you. We will not let you get away with this. Right here, right now is where we draw the line. The world is waking up. And change is coming, whether you like it or not.'

Een rij begint zich te vormen in de greenroom van het VN-hoofdkantoor in New York. In de smalle kantoorkamer, die is aangekleed met een paar boekenkasten, zwarte banken en een lichtblauwe VN-vlag, kijken sprekers hun toespraken nog een keer door voordat ze de wereld te woord staan. Dit is precies wat de 16-jarige Greta Thunberg uit Zweden probeert te doen, in de zomer van 2019. Het gaat moeizaam, want steeds weer storen mensen haar met een praatje. Ook willen ze selfies met haar maken. António Guterres, de secretaris-generaal van de VN, komt even langs. Na een kort gesprek vult Greta haar rode waterfles en gaat ze weer zitten. Dit keer wordt ze gestoord door Angela Merkel, bondskanselier van Duitsland. Merkel feliciteert haar en neemt samen met haar een foto, terwijl steeds meer belangrijke mensen wachten om hetzelfde te doen. De premier van Nieuw-Zeeland, Jacinda Ardern, komt met haar plek in de rij niet meer aan de beurt. De klimaatactietop van de VN, met leiders van over de hele wereld, gaat beginnen.

‘Mijn boodschap is dat we jullie in de gaten zullen houden,’ begint Greta haar speech. Er klinkt gelach in de zaal. Misschien verwachten de leiders een luchtige toespraak van de inmiddels wereldberoemde tiener met kenmerkende vlecht in het haar. Haar roze blouse steekt fel af tegen de VN-blauwe muur achter haar. Wanneer Greta verder spreekt, valt de zaal snel stil. Haar gezicht straalt tegelijkertijd woede en verdriet uit.

‘*This is all wrong.* Ik zou hier niet moeten zijn. Ik zou op school moeten zijn, aan de andere kant van de oceaan. En toch komen jullie naar ons, jonge mensen, voor hoop. *How dare you!*’

‘This is all wrong. How dare you!’

GRETA THUNBERG

‘Jullie hebben mijn dromen en mijn jeugd gestolen met jullie holle woorden. En dan heb ik nog geluk. Mensen zijn aan het lijden. Mensen zijn aan het sterven. Hele ecosystemen zijn aan het instorten. We staan aan het begin van een massa-extinctie. En het enige waar jullie over

kunnen praten is geld, en het sprookje van oneindige economische groei. *How dare you!*’

Klimaatdepressie

In 2018, ongeveer een jaar voor haar emotionele speech in New York, gaat Greta nog wel naar school. Ze woont met haar ouders en jongere zus in Stockholm in Zweden. Haar tweede naam is Tintin (Kuifje), een verwijzing naar de stripheld die samen met zijn hond de wereld over reist, avonturen beleeft en slechteriken pakt. Het lijkt een voorbode. Ook Greta heeft honden, Roxy en Moses, en ook zij reist later met haar acties de hele wereld over om klimaatboeven aan te spreken op hun daden.

Op 8-jarige leeftijd hoort ze voor het eerst over klimaatverandering, omdat ze een film over plastic in de oceaan ziet. Ze is verbaasd. ‘Toen ik voor het eerst hierover hoorde, geloofde ik niet dat het echt bestond. Want als het bestond, dan zouden mensen er iets aan doen. *It didn’t add up to me.*’

Ze krijgt het onderwerp niet meer uit haar gedachten en begint zich erin te verdiepen, waardoor ze meer en meer schrikt. Het besef dat niemand iets lijkt te doen om klimaatverandering te stoppen, is een van de redenen dat ze op 11-jarige leeftijd depressief wordt. Ze praat of eet bijna niet meer en stopt met lachen en pianospelen. Ze geeft later toe dat het ook te maken heeft met het feit dat ze een erg gevoelig kind was met autisme. Haar vader,

AMSTERDAM
Netherlands

COPENHAGEN
Denmark

MELBOURNE
Australia

Svante, vertelt dat ze soms wel twee uur de tijd nam om vijf happen gnocchi te eten. Haar moeder Malena zegt dat Greta ‘langzaam wegzakte in duisternis en steeds minder functioneerde’.

Greta gaat een jaar lang niet naar school en begint thuis klimaatmaatregelen af te dwingen. Ze laat haar familie allerlei rapporten, foto’s en video’s over klimaatverandering zien. Haar ouders, een acteur en operazangeres, zijn niet erg bekend met de klimaatcrisis. Ze werken vooral mee met Greta’s voorstellen omdat ze zien hoe belangrijk het is voor hun dochter, met wie het niet goed gaat. Greta staat er bijvoorbeeld op dat lichten in kamers waar niemand aanwezig is uit worden gezet. Al snel halveert de elektriciteitsrekening. Dankzij Greta’s vele opmerkingen gaat haar vader, net als zijzelf, vegetarisch eten. Haar moeder besluit te stoppen met vliegen, wat haar internationale carrière als operazangeres beëindigt.

De gevaren van klimaatverandering

De negatieve gevolgen van klimaatverandering zijn steeds ernstiger en beter zichtbaar. Steeds meer mensen, onder wie jongeren, voelen zich geroepen te protesteren om hier aandacht voor te vragen, voordat de wereld niet meer terug kan. De uitstoot van de mensheid zorgt voor hogere temperaturen en heeft natuurrampen als gevolg. Lange periodes van warmte kunnen fataal zijn voor zwakkere groepen, zoals kinderen. Alleen in Europa kosten hitte-

golven in 2022 ongeveer 60.000 levens. Extreme stormen en zware regenbuien, met overstromingen als gevolg, verwoesten hele gebieden, waardoor veel mensen omkomen of moeten vluchten.

Kinderen worden disproportioneel geraakt door de gevolgen van klimaatverandering. De helft van alle kinderen ter wereld – 1 miljard – loopt volgens de *KidsRights Index* een extreem hoog risico om ernstig te worden getroffen. Ze moeten vluchten voor klimaatrampen die hun huizen en scholen verwoesten en lijden onder voedsel- en waterschaarste door extreme droogte. Bovendien wordt 90 procent van alle kinderen blootgesteld aan luchtvervuiling. Dit zorgt ervoor dat bijna tweeduizend kinderen elke dag de dood vinden.

De *KidsRights Index* laat zien dat, hoewel sommige landen verbetering laten zien, veel andere nog te weinig actie ondernemen om kinderen te beschermen tegen de gevolgen van klimaatverandering. Hoewel precieze schattingen moeilijk te maken zijn, kost klimaatverandering elk jaar te veel kinderen het leven. De brede, dreigende gevolgen van het fenomeen zijn een serieus gevaar voor kinderen en hun rechten.

Skolstrejk för klimatet

Hoewel Greta nog steeds depressief is, gaat ze na een jaar thuiszitten weer naar school, terwijl ze zich blijft verdiepen in klimaatverandering. Ze ziet in 2018 hoe leerlingen

uit Parkland in de Verenigde Staten na een schietpartij op hun school weigeren om terug te keren voordat er strengere wapenwetten zijn. Ze organiseren de *March for Our Lives*, een demonstratie waarbij meer dan een miljoen jongeren wereldwijd protesteren tegen wapengeweld. De jongeren winnen hetzelfde jaar de Internationale Kindervredesprijs.

Greta krijgt zo het idee om ook te gaan staken, maar dan voor het klimaat. Net als de jongeren uit de VS voelt zij zich onveilig, schrijft ze in een essay. 'Ik wil me veilig voelen. Maar hoe kan ik me veilig voelen terwijl ik weet dat we ons in de grootste crisis in de menselijke geschiedenis begeven?'

De Zweedse zomer is dat jaar de heetste in 262 jaar. Na meerdere hittegolven en bosbranden in haar land vindt Greta het genoeg geweest. Op 20 augustus besluit ze om ruim drie weken niet naar school te gaan. Tot 9 september, de dag dat de verkiezingen plaatsvinden in Zweden. Ze gaat voor het Zweedse parlement, de *Riksdag*, zitten met een bord. '*Skolstrejk för klimatet*' staat er in grote zwarte letters op geschreven. Schoolstaking voor het klimaat. 'Ik schilderde de woorden op een stuk hout en schreef op flyers een aantal feiten waarvan ik vond dat iedereen ze moest weten. Ik pakte mijn fiets, reed naar het parlement en ging daar gewoon zitten. De eerste dag zat ik hier van halfnegen tot drie uur, een normale schooldag, alleen. Op de tweede dag kwamen mensen erbij zitten. Daarna zat ik er geen enkele keer meer alleen.'

Steeds grotere stakingen

Greta zit elke dag voor het parlement. Ze houdt zich aan de schooltijden en behandelt de dag ook als een gewone schooldag. De hele dag zit ze in haar lesboeken te lezen. Langzamerhand sluiten meer en meer mensen zich bij haar aan. Scholieren, leraren en ouders gaan ook zitten voor de *Riksdag*, waardoor de actie steeds meer aandacht krijgt van Zweedse media en groeit.

Na drie volle weken van staken heeft de Zweedse regering nog geen gehoor gegeven aan Greta's eis. Ze wil dat het land zijn uitstoot vermindert, zodat deze overeenkomt met de afspraken in het klimaatakkoord van Parijs. Onder de slogan *Fridays for Future*, vrijdagen voor de toekomst, kondigt ze aan om niet meer elke dag, maar elke vrijdag te gaan staken. Net zo lang tot de politici naar haar luisteren en actie ondernemen om de toekomst te verbeteren.

'Je hoeft niet mee te doen aan een schoolstaking, dat is je eigen keuze,' zegt ze tegen andere scholieren. 'Maar waarom zou je studeren voor een toekomst die binnenkort misschien niet meer bestaat? Dit is belangrijker dan school, denk ik.'

De *Fridays for Future*-stakingen worden steeds populairder. Greta krijgt veel volgers op sociale media en begint op verschillende klimaatprotesten en -bijeenkomsten in

Europa te spreken, zoals de COP24-klimaattop die in december in Polen plaatsvindt. Zo wordt ze bekender en inspireert ze meer en meer scholieren om op vrijdagen te staken voor het klimaat. Enkele maanden later vindt op vrijdag 15 maart een wereldwijde klimaatstaking plaats, ongeveer een jaar na de *March for Our Lives*. Meer dan 1,4 miljoen jongeren protesteren op dezelfde dag, door niet naar school te gaan. Ze komen uit 2200 steden in 125 verschillende landen. *Fridays for Future* is uitgegroeid tot een wereldwijde beweging.

Een ongebruikelijk tussenjaar

In augustus, een jaar na haar eerste staking, besluit Greta een tussenjaar te nemen om zich volledig op klimaatactivisme te kunnen richten. Zo heeft ze tijd om op een duurzame manier af te reizen naar belangrijke klimaatconferenties in de Verenigde Staten, waar ze de VN te woord staat, en in Chili. Omdat ze niet met het vliegtuig wil reizen — dat zorgt voor veel uitstoot — kiest ze een zeilboot als vervoersmiddel. In vijftien dagen vaart ze samen met haar vader en een team van ervaren zeilers 4800 kilometer over de Atlantische Oceaan. Na onder gejuich langs het Vrijheidsbeeld te zeilen meert ze aan in New York. De boot heeft geen wc of douche en iedereen aan boord eet alleen koud, gevriesdroogd eten.

In een blauwe jumpsuit staat ze de pers te woord die zich heeft verzameld. 'Het is krankzinnig dat een 16-jarige de Atlantische Oceaan over moet varen om zich te laten horen over klimaatverandering. Dat is natuurlijk niet iets waarvan ik wil dat iedereen het moet doen.' Onvermoeid, wil ze dezelfde week nog een klimaatprotest bijwonen. 'Maar eerst is mijn plan om vers eten te eten, niet gevries-

droogd. En om niet meer nat te zijn en mezelf te wassen.’ Om de aandacht te trekken van de leiders die naar de klimaatop van de VN komen, organiseert een samenwerking van milieuorganisaties een week van klimaatacties. Vooral aan de klimaatstakingen op vrijdag 20 september, drie dagen voor Greta’s VN-speech, en op vrijdag 27 september nemen meer jongeren deel dan ooit. Wereldwijd staken eerst 4 miljoen en daarna 2 miljoen mensen voor het klimaat. In Montreal in Canada alleen, waar Greta op de 27ste aanwezig is, hebben zich meer dan 300.000 mensen verzameld. Het is een van de grootste klimaatmarsen ooit.

‘Het is erg ontroerend om zoveel mensen te zien die passie genoeg hebben om te marcheren en te staken. Dit is een erg goede dag,’ zegt Greta, die over het algemeen niet snel positieve opmerkingen maakt.

Greta’s plan is om tot het einde van het jaar in Amerika te blijven. Zo kan ze zonder te vliegen naar de COP25-klimaatop in Chili reizen. Maar vlak voordat de conferentie plaatsvindt, kondigt de organisatie ineens aan dat de locatie verandert. Het is te onrustig in Santiago, de hoofdstad van Chili: er vinden grote demonstraties plaats uit onvrede met de overheid.

De klimaatconferentie zal nu plaatsvinden in Madrid in Spanje, ver weg van Californië, waar Greta zich op dat moment bevindt. Omdat ze nog steeds niet wil vliegen, plaatst ze een oproep: ‘Het lijkt erop dat ik de halve we-

reld ben afgereisd, de verkeerde kant op :)’, schrijft ze op Twitter. ‘Nu moet ik een manier vinden om de Atlantische Oceaan over te steken. Als iemand me aan vervoer kan helpen zou ik heel dankbaar zijn.’ Twee Australische wereldreizigers met een zeilschip reageren. Op 13 november stapt ze vanuit Virginia op hun catamaran om koers te zetten naar Spanje.

Winnaar Kindervredesprijs

Met haar *Fridays for Future*-initiatief en vurige speeches tijdens protesten inspireert Greta wereldwijd miljoenen jongeren om met behulp van schoolstakingen aandacht te vragen voor klimaatverandering. Daarom wordt ze in 2019 door het Expert Comité van KidsRights gekozen als een van de winnaars van de Internationale Kindervredesprijs. Dit jaar zijn er twee winnaars: naast Greta krijgt Divina Maloum (15) de prijs voor haar acties tegen kindhuwelijken en extreem geweld in haar thuisland Kameroen. De uitreiking vindt plaats op 20 november in de Ridderzaal in Den Haag, ongeveer een week nadat Greta koers zette richting Spanje. Het lukt haar dan ook niet om de ceremonie bij te wonen. Ze is nog aan het varen. In haar plaats neemt collega-klimaatactivist en vriendin, Luisa Neubauer, de Nkosi namens Greta in ontvangst. Luisa is (onder meer) een van de belangrijkste organisatoren van de *Fridays for Future*-schoolstakingen in haar thuisland Duitsland.

Het beeld wordt overhandigd door Nobelvredesprijslaureaat Kailash Satyarthi, die zich inzet tegen kinderarbeid in India en opkomt voor het recht van kinderen om naar school te gaan. Luisa geeft een speech, waarin ze een statement van Greta voorleest. Het was moeilijk om contact op te nemen met Greta, legt ze uit. Maar uiteindelijk heeft ze een tekstbericht van haar ontvangen om voor te lezen:

‘Helaas kan ik vandaag niet bij jullie aanwezig zijn. Ik bevind me momenteel op een zeilboot in het midden van de Atlantische Oceaan, met bijna geen netwerkverbinding. Ik voel me enorm vereerd en dankbaar voor het ontvangen van de prijs. Deze is voor de gehele *Fridays for Future*-beweging. Ik hoop dat ik jullie meer kan bedanken wanneer ik weer aan land ben. Yours, Greta.’

Luisa voegt hier namens de *Fridays for Future*-beweging nog krachtige woorden aan toe. ‘De klimaatcrisis is een vredesprobleem van deze tijd. We zullen doorgaan tot de nationale en internationale politiek op één lijn staan met de wetenschap, op één lijn met de schaal van deze nood situatie. We zullen doorgaan totdat prijzen worden uitgereikt aan regeringen voor een beleid dat luistert naar de wetenschap.’

Greta’s laatste schoolstaking

De rest van Greta’s tussenjaar blijft ze rondreizen om te spreken tijdens klimaatprotesten. Veel wereldleiders ontvangen haar en gaan met haar in gesprek. Zo spreekt ze bij het World Economic Forum en bij de Europese Unie. Elke keer blijft ze even fel verwijten maken. ‘Ik heb wel eens het gevoel dat mijn microfoon niet aanstaat,’ zegt ze, verwijzend naar leiders die wel luisteren maar geen

concrete veranderingen invoeren. Tijdens vele ontmoetingen, speeches en interviews ontmoet ze aan het begin van 2020 Kindervredesprijswinnares Malala Yousafzai op Oxford University, waar Malala studeert. ‘Zij is de enige vriendin voor wie ik graag spijbel van school,’ schrijft Malala hierover op sociale media.

Tegen het einde van het jaar is haar *gap year* voorbij en gaat Greta terug naar school. Het is aan het begin van de covid-crisis, die ervoor zorgt dat Greta’s acties met *Fridays for Future* online verder gaan. De pandemie weerhoudt haar er niet van om zich kritisch uit te spreken tegen de passiviteit van wereldleiders. Ze noemt de Amerikaanse president Joe Biden en de Britse en Indiase premiers Boris Johnson en Narendra Modi. Samen met andere activisten tekent ze een petitie waarin ze de VN verzoeken om officieel een wereldwijde klimaatnoodtoestand uit te roepen. In juni 2023 doet de ondertussen 20-jarige Greta eindexamen bij haar middelbare school. Technisch gezien houdt ze op de dag van haar diploma-uitreiking haar laatste schoolstaking. Gekleed in een traditionele, Zweedse witte afstudeerjurk en pet staakt ze nog één laatste keer met haar bordje *Skolstrejk för klimatet*, voordat ze haar diploma in ontvangst neemt. Maar, zegt ze, ‘de strijd is nog maar net begonnen’.

Autisme als superkracht

Zich inzetten voor het klimaat is voor Greta een manier om vrolijker te worden. Vanaf het moment dat ze begon met haar klimaatstakingen voelde ze zich al snel minder depressief. Wat ook helpt, is dat ze erachter komt dat ze het syndroom van Asperger heeft. Het is een ondertussen verouderde naam voor een vorm van autisme. Greta schrijft haar sombere jaren gedeeltelijk hieraan toe. Ze

vindt het fijn om nu beter te begrijpen waarom ze zich verdrietig voelde. Ook hielp de diagnose haar de juiste steun te vinden. Ondertussen ziet ze haar autisme als een kracht die haar helpt in haar klimaatactivisme. Het is haar *superpower*.

‘Veel mensen met autisme hebben een specifieke interesse waar ze zich vervolgens een eeuwigheid op kunnen richten zonder zich te vervelen. Dat kan soms heel handig zijn. Autisme kan iets zijn wat je tegenhoudt. Maar onder de juiste omstandigheden, omringd door de juiste mensen en met de nodige aanpassingen en het gevoel dat je een doel hebt, kun je het op een positieve manier gebruiken. Ik denk dat ik dat nu doe.’

Geconcentreerd is Greta zeker. Ze werkt hard voor wat ze belangrijk vindt, toen ze naar school ging soms wel vijftien uur per dag. Toch vindt ze ook nog de tijd om zich te ontspannen. Achteraf heeft ze niet het gevoel dat ze een deel van haar jeugd heeft gemist, omdat ze zoveel aan het reizen en protesteren was.

‘Ik voel niet de drang om te feesten, alcohol te drinken of te doen wat tieners normaal gesproken doen. Ik vind het veel leuker om me in te zetten voor het klimaat en een nerd te zijn! Ik heb ook heel veel hobby’s. Muziek en podcasts luisteren, borduren en legpuzzels maken. Ook breng ik veel tijd door met mijn honden en praat ik veel met mijn vrienden. Mensen denken vaak dat klimaatactivisten heel serieus zijn, maar dat klopt niet. We zijn heel *silly*.’

Het Greta-effect

Nog altijd zet Greta zich in voor haar doel. Sinds haar afstuderen woont ze nog steeds veel klimaatprotesten bij in verschillende landen. Ze heeft al talloze boetes gekregen en is meerdere keren opgepakt, omdat ze op een geweldloze manier weigerde de politie bij de demonstraties te gehoorzamen. Zo wordt ze bij een snelwegblokkade van milieuactiegroep Extinction Rebellion in 2024 in Den Haag twee keer op dezelfde dag opgepakt, samen met veel andere actievoerders.

De arrestaties laten haar echter koud, want haar missie is en blijft belangrijker. In de bus waarin ze wordt afgevoerd, maakt ze lachend een vredesteek met twee vingers. ‘De arrestatie verliep rustig, maar daar gaat het niet om. Tientallen jaren wordt al beloofd actie te ondernemen. Dat gebeurt maar niet. We zullen zien of het nu wel lukt,’ zegt ze achteraf.

Greta is uitgegroeid tot een van de bekendste gezichten van de wereldwijde klimaatbeweging. Het levert haar veel lof op, maar ook negatieve reacties van klimaatsceptici die liever zouden zien dat ze zich stilhoudt en braaf naar school gaat. Ze vindt het alleen maar grappig.

‘Het is best wel hilarisch wanneer mensen je belachelijk proberen te maken of zich alleen richten op je persoonlijkheid of uiterlijk. Het betekent slechts dat ze geen ar-

gumenten kunnen aandragen of niks anders te zeggen hebben.’

Greta is zo iconisch dat er vijf nieuw ontdekte diersoorten naar haar zijn vernoemd, zoals de *Pristimantis Gretathunbergae*, een kikkersoort die voorkomt in Panama. Ook is ze te zien als een helderziende met een glazen bol in de videoclip van de band Pearl Jam, en is er zelfs een wetenschappelijk onderbouwde term voor de invloed die zij op mensen heeft: het Greta-effect.

Volgens het Greta-effect zijn mensen die bekend zijn met Greta en haar verhaal, sneller geneigd om zich in te zetten voor het klimaat. Hoe meer ze van haar afweten, hoe sneller ze geneigd zijn om in actie te komen. Dat is mooi, want actie is precies waar Greta om vraagt, zoals voor haar 5,5 miljoen volgers staat samengevat bovenaan haar Twitteraccount:

‘Mensen met macht hebben geen conferenties, verdragen of overeenkomsten nodig om echte klimaatactie te ondernemen. Ze kunnen vandaag beginnen. Wanneer genoeg mensen samenkomen, dan zal er verandering komen en kunnen we vrijwel alles. *So instead of looking for hope – start creating it.*’

2019

95

WIE: Greta Tintin Eleonora Ernman Thunberg (2003)

KOMT OP VOOR: Een schone en veilige omgeving voor kinderen. Art. 6 en 24 Kinderrechtenverdrag, het recht op een schone, gezonde én duurzame omgeving.

MOTTO: ‘Once we start to act, hope is everywhere. So instead of looking for hope, look for action. Then, and only then, hope will come.’

CHANGEMAKER: Vraagt aandacht voor klimaatverandering door te staken en protesteren. Spreekt wereldleiders en bedrijven aan op hun passiviteit.

HOUDT VAN: Muziek en podcasts luisteren, legpuzzels maken, borduren, tijd doorbrengen met haar vrienden en honden.

INSPIRATIE: De jongeren van *March for Our Lives*.

STUDIE: Richt zich na het afronden van haar middelbare school volledig op haar klimaatactivisme.

OVER TIEN JAAR: ‘Activisme is mijn lotsbestemming. Hopelijk is de situatie ooit beter, zodat ik geen klimaatactivist meer hoef te zijn.’

BOODSCHAP VOOR KINDEREN: ‘My message is that if we do not care about the climate crisis and if we do not act now then almost no other question is going to matter in the future.’

Sofiia Tereshchenko,
Anastasiia Feskova &
Anastasiia Demchenko

Oekraïne

Anastasiia Feskova, Anastasiia Demchenko & Sofia Tereshchenko

2023

141

Huilend slentert een jongetje van een jaar of 4 in zijn eentje de Poolse grens over bij het dorpje Medyka. In zijn ene hand heeft hij een doorzichtige plastic tas met een paar bezittingen. Een grote knuffel neemt de meeste ruimte in. Het lijkt een pinguïn te zijn. In zijn andere hand houdt hij iets te eten vast. Het lijkt op de verpakking van een reep chocola. Zijn ogen zijn niet goed te zien, omdat hij zowel een muts als de capuchon van een winterjas draagt. Het is koud. Voor en achter hem lopen nog meer warm ingepakte mensen met koffers en tassen over de grijze straatstenen. Ze zijn op de vlucht uit Oekraïne, waar twee weken geleden Russische soldaten binnenvielen en het land in een oorlog stortten. De beelden van het jongetje gaan de hele wereld over.

‘Zij raakten mij diep,’ zegt Sofia Teresjenko. Op het moment dat ze de beelden op het nieuws ziet, is ze zelf 17 jaar oud en ook op de vlucht vanwege de oorlog in haar thuisland. Samen met haar ouders en broertje heeft ze haar woonplaats Kyiv verlaten. Ze deelt de video onmiddellijk met Anastasiia Feskova (16) en Anastasiia Demtsjenko (16). De Oekraïense meisjes kennen elkaar via het internet. Samen doen ze mee aan een wedstrijd waarin deelnemers een app ontwikkelen. Ze zijn druk bezig een app te ontwikkelen voor moeders met zwangerschapsverlof, wanneer op 24 februari de oorlog uitbreekt en hun levens plotseling ingrijpend veranderen.

Vrijwilligerswerk

‘We vluchtten naar de regio waar Anastasiia toen leefde, omdat het daar veiliger was en daar minder bombardementen waren,’ vertelt Sofia. Anastasiia Feskova woont namelijk in Lviv, een stad in het westen van Oekraïne, vlak bij de Poolse grens. Anastasiia sluit zich als vrijwilliger aan bij een steunpunt voor vluchtelingen. ‘Daar konden vluchtelingen overnachten. We voorzagen hen van voedsel en deden spelletjes met de kinderen. Sommige mensen konden we schoenen of wat boeken geven. Zo goed als het kon probeerden wij ze van essentiële spullen te voorzien, zodat zij konden overleven nu ze hun huis hadden verlaten en op de vlucht waren.’

Ook Anastasiia Demtsjenko meldt zich als vrijwilliger in haar woonplaats Dnipro, in het oosten van Oekraïne. Bij een militair steunpunt helpt ze camouflagenetten te maken en assisteert ze met de voedselvoorziening van de soldaten.

Door hun werk komt de oorlog erg dichtbij. Het verhaal van het jongetje dat alleen op de vlucht is maakt veel indruk. ‘Tijdens mijn vrijwilligerswerk voor vluchtelingen praatte ik vaak met kinderen,’ zegt Anastasiia Feskova. ‘Het verhaal maakte daarom bij mij veel los vanbinnen. We praatten erover in onze groepsapp en besloten het roer om te gooien. We stopten met onze zwangerschapsverlof-app. De opdracht van de wedstrijd was namelijk om met een app een probleem op te lossen in je eigen gemeenschap. Het werd ons duidelijk dat er sinds de uitbraak van de oorlog andere problemen waren ontstaan. Het grootste probleem was nu het aantal vluchtelingenkinderen dat niet veilig was.’

Het kwam ook dichtbij omdat Sofia een paar dagen later zelf het land uit zou vluchten. Terwijl ze wacht op een visum voor Engeland aan de Oekraïense grens, ontstaat zo een nieuw idee. In de trein en in hotelkamers onderweg naar Engeland begint Sofia te coderen, terwijl de anderen vanuit Oekraïne hetzelfde doen. Het idee voor *Refee* is geboren.

Refee en Svity

‘Het idee was om een app te maken voor alleenstaande kinderen, die zonder ouders op de vlucht zijn,’ vertellen de meisjes. ‘We wilden hen met de app helpen bij het vinden van veiligheid, voedsel en onderdak.’ De app krijgt de naam *Refee*, afgeleid van het Engelse woord *refugee*, vluchteling, maar dan verkleind. Hij is namelijk bedoeld voor ‘kleine’ vluchtelingen van 4 tot 11 jaar oud. *Refee* moet hun alle informatie kunnen bieden die zij nodig hebben op hun vlucht, zo is het plan. Met de app zijn de kinderen

zo toch iets minder alleen, want ze hoeven minder zelf uit te zoeken.

De tieners werken hard om de app zo goed mogelijk te ontwikkelen, wat niet altijd even makkelijk is. Beide Anastasiia's hebben ondertussen ook Oekraïne verlaten en bevinden zich nu in de Verenigde Staten en Japan. Ze bevinden zich daarom nu in verschillende tijdzones. Het houdt de meisjes niet tegen. Vaak werken ze gewoon door tot in het holst van de nacht, terwijl ze online met elkaar overleggen.

Hoewel ze in het buitenland nu veilig zijn, maken ze zich nog altijd zorgen om familie en andere mensen in hun land. 'Er was in deze landen geen oorlog, maar de oorlog bleef voor ons dichtbij,' vertellen ze. Anastasiia Feskova heeft nog steeds een luchtalarm-app op haar telefoon. Terwijl ze in de Verenigde Staten naar school gaat, klinkt het alarm zo nog vaak. Iedere keer moet ze aan haar familie denken en vreest ze dat het niet goed met hen gaat. Ook Sofiia maakt zich zorgen om haar familie, en mist ze heel erg. Ze woont met haar moeder nu in Ely, een kleine stad in Engeland, ongeveer een uur reizen van Londen verwijderd. 'Als ik straks een diploma haal of 18 jaar word, zijn mijn vader en broertje er niet bij. Dat is hartverscheurend, we zijn namelijk een hele hechte familie,' zegt ze. In Japan is Anastasiia Demtsjenko ver van huis, voelt ze. Ze is

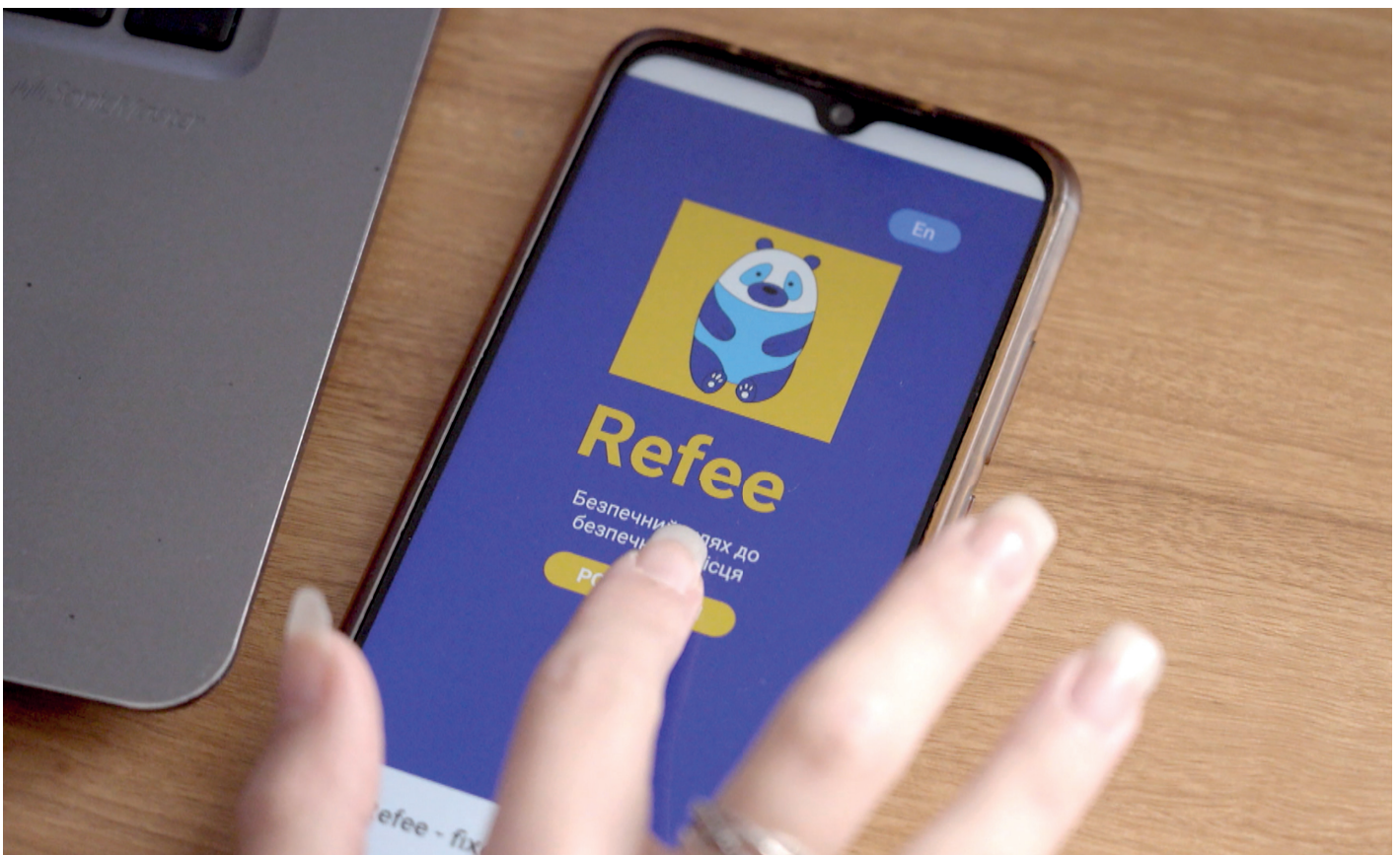
dankbaar dat ze onderdak heeft gevonden bij het United World College.

Zich volledig storten op hun app helpt de meisjes hun gemengde gevoelens onder controle te houden. 'We voelen ons zo minder machteloos en meer verbonden met ons land. Maar het verdriet blijft,' zegt Anastasiia Demtsjenko. Ze besluiten tijdens de vorderende ontwikkeling van *Refee* om nog een tweede app te maken, maar nu gericht op jongeren van 16 jaar en ouder. Ze merken namelijk dat veel van hun leeftijdsgenoten het moeilijk vinden om zich thuis te voelen in het gastland waar ze naartoe zijn gevlucht en onderdak hebben gevonden.

'Het idee was om een app te maken die contact op gang brengt tussen jonge vluchtelingen en jongeren uit de gastlanden. We noemden de app *Svity*. Dit betekent "werelden" in het Oekraïens,' leggen ze uit. De naam verbeeldt het doel van de app, namelijk verschillende werelden verbinden: de werelden van vluchtelingen en de jongeren uit het land waar zij verblijven. Naast communicatie verbeteren voor gevluchte tieners moet *Svity* ook helpen hun mentale gezondheid te verbeteren.

Vluchtelingen uit Oekraïne

Anastasiia, Sofiia en Anastasiia zijn lang niet de enige inwoners van Oekraïne die gedwongen op de vlucht zijn voor het geweld in hun land. Kort na het begin van de

Sofia en Anastasiia met Nobelvredesprijslaureate Ouided Bouchamaoui tijdens de uitreiking in Whitehall Palace, Londen.

oorlog, op 24 februari 2022, zijn al snel 100.000 mensen op de vlucht geslagen. Binnen een week groeit dit getal tot een miljoen mensen. De afgelopen twee jaar hebben meer en meer Oekraïners hun huis moeten verlaten. Volgens de laatste cijfers van de vluchtelingenorganisatie van de VN, de UNHCR, zijn 6 miljoen mensen het land uit gevlucht en zijn bijna 4 miljoen anderen binnen Oekraïne op de vlucht. Het is de snelst groeiende vluchtelingen crisis in Europa sinds de Tweede Wereldoorlog.

De helft van al deze vluchtelingen bestaat uit kinderen, meldt de VN. De humanitaire crisis heeft voor hen grote gevolgen en de ernst van de situatie neemt toe. De toegang tot onderwijs, gezondheidszorg en sociale voorzieningen wordt steeds nijpender. Veel scholen en ziekenhuizen – en de energievoorzieningen waarvan deze afhankelijk zijn – zijn beschadigd of vernietigd. Kinderen kunnen zo maar beperkt naar school: 40 procent van hen heeft geen toegang tot het voortgezet onderwijs. Tijdens de vele lucht-aanvallen brengen kinderen langs de frontlinie gemiddeld tussen de vier en zes maanden in schuilkelders door. Ze zijn bang, angstig en verdrietig door het geweld, het verlies van naasten, de scheiding van familieleden en het moeten achterlaten van hun huis. Dit heeft volgens Unicef grote gevolgen voor hun mentale gezondheid.

Winnaars van de Internationale Kindervredesprijs

Sofia, Anastasiia en Anastasiia werken hard door aan hun apps. *Refee* is net klaar en geaccepteerd door de App-store, waardoor iedereen hem kan downloaden, wanneer ze in oktober nieuws horen. Ze zijn genomineerd voor de Internationale Kindervredesprijs. Verbaasd horen ze dat ze tot de laatste drie finalisten behoren, gekozen uit 140 genomineerden uit 35 landen. Kort daarop horen ze dat ze verkozen zijn tot de winnaars van 2023.

‘Het kwam voor mij echt uit de lucht vallen,’ zegt Sofia. ‘Ik kwam de kamer in lopen en zei tegen mijn moeder: we zijn de winnaars! We dachten allebei dat ik alleen werd benaderd om als finalist de uitreikingceremonie bij te wonen.’ Ook Anastasiia Demtsjenko is verrast: ‘Ik had de verhalen van de top dertig genomineerden en de andere twee finalisten gelezen, ze waren allemaal erg inspirerend. Tot mijn stomme verbazing waren wij toen de winnaar geworden.’ Anastasiia Feskova’s eerste gedachte is dat ze nu meer jongeren kunnen helpen.

‘Nu kunnen we de wereld laten weten hoe de situatie van vluchtelingenkinderen is. Hun verhalen vertellen en aandacht vragen voor wat ze door moeten maken.’

De uitreiking van de prijs vindt op 17 november plaats in het statige Whitehall Palace in Londen. In de zestiende

eeuw was dit de residentie voor Engelse koningen, wat bij de ingang nog te zien is. De bezoekers van de ceremonie lopen langs twee leden van de *King's guard*, die in hun bekende rode uniform met harige zwarte berenmuts naast de poort staan.

Anastasiia Feskova en Sofiiia ontvangen de Nkosi uit handen van Nobelvredesprijslaureaat Ouided Bouchamaoui, terwijl Anastasiia Demtsjenko levensgroot digitaal aanwezig is vanuit Japan. Bouchamaoui is lid van een grote Tunesische samenwerking, de *Tunesian National Dialogue Quartet*, die de democratie in het onrustige land bevorderde en daarmee belangrijk was om dichterbij vrede te komen. De groep werd geëerd met de Nobelvredesprijs.

Tijdens de ceremonie geeft Ndaba Mandela, de kleinzoon van Nelson Mandela, een indrukwekkende speech, waarin hij het publiek op laat staan en hen de armen uit laat strekken. 'I am a leader,' moet de zaal van hem in koor zeggen. Ook moet iedereen beloven in zijn directe omgeving een positieve verandering te gaan leiden.

Live vanuit het VN-hoofdkantoor in New York leest vervolgens Benyam Mezmur, lid van het Internationale Kindervredesprijs Expert Comité en lid van het Geneefse VN-Kinderrechtencomité, het juryrapport voor. Sofiiia en de Anastasiia's verdienen de Internationale Kindervredesprijs voor hun werk aan hun apps, waarmee ze pionieren om kinderen en jongeren die voor oorlog op de vlucht zijn te helpen. Dit maakt ze een baken van hoop en inspiratie voor mensen over de hele wereld.

Spreekbuis voor vluchtelingen

'Het is tijd voor volwassenen om verantwoordelijkheid te nemen voor hun acties die kinderen raken,' zegt Anastasiia Feskova in haar acceptatiespeech. 'Hoewel we heel graag willen dat kinderen een veilige en vredige jeugd hebben, begrijpen we dat de realiteit anders is. We hopen zelf een betere toekomst te creëren voor kinderen, wie ze ook zijn en waar ze ook vandaan komen. We hebben jullie steun nodig om dit realiteit te maken. Ieder van jullie moet zich openstellen om met kinderen van verschillende achtergronden in contact te komen en een band op te bouwen, kinderen die leven in een totaal onveilige, niet kindvriendelijke omgeving, zonder dat ze daar iets aan kunnen doen.'

Na een daverend applaus en camerageflits gaat de boodschap van de jonge winnaars de wereld over. 'We waren zo blij dat we onze speech voor konden lezen, direct oog in oog staand met zoveel belangrijke aanwezigen,' vertellen de winnaars. 'Het voelde als een grote verantwoordelijkheid om daar te staan en als het ware te spreken namens de Oekraïense jeugd, Oekraïense vluchtelingen en het Oekraïense volk.'

Toen we onze speech aan het maken waren, spraken we met veel kinderen en mensen die wisten wat het was om

vluchteling te zijn. We wilden erg graag aandacht vragen voor dit probleem en het op de juiste manier vertegenwoordigen. Het belangrijkste aan het winnen van de Internationale Kindervredesprijs voor ons was dat het ons een platform gaf om te praten over de problemen waarmee ons land en in het bijzonder kinderen en jeugd geconfronteerd werden. We wilden de pijn die zij voelen echt vertegenwoordigen en voor hen uiten.'

Aandacht van pers en politiek

Een platform voor hun boodschap krijgen de jonge winnaars zeker. Na de uitreiking worden ze geïnterviewd door BBC World en andere internationale media. In de maand na de uitreiking van de Kindervredesprijs heeft Sofiiia elke week meerdere interviews met Britse media, vertelt ze. Ondertussen staat Anastasiia Demtsjenko in Japan de zender NHK en meerdere Japanse kranten te woord. Zo wordt hun verhaal in tweehonderd landen uitgezonden. Achteraf blijkt dat wel 3,2 miljard mensen zijn bereikt. Wat de winnaars het meeste raakt, is de aandacht die ze in hun eigen land, Oekraïne, krijgen:

'Het was een grote eer voor ons dat we niet alleen op de grote Oekraïense mediakanalen te zien waren, maar ook op de officiële website en Instagrampagina van Oekraïne kwamen te staan, naast de mensen die ongelofelijke dingen doen en vechten voor ons land. Om daar te staan, is echt heel bijzonder. Het was voor heel veel mensen in ons land ook belangrijk om zo te zien dat wij de Internationale Kindervredesprijs hebben gewonnen.'

Naast nieuwsmedia worden de tieners ook online benaderd door veel mensen die willen helpen met hun apps *Svity* en *Refee* en willen politici en wetenschappers met hen in gesprek gaan. Verschillende Poolse en Oekraïense universiteiten vragen hen om te komen praten over de problemen die vluchtelingen ervaren. Kort na de uitreiking krijgen ze een uitnodiging van de Raad van Europa om te praten over het jeugdvluchtelingenbeleid. 'Het was een hele goede bijeenkomst. Ik heb namelijk eerder gewerkt met politici uit mijn stad en ik voelde daar dat het vaak niet als belangrijk wordt beschouwd wanneer een jong persoon spreekt. Je wordt niet gelijkwaardig behandeld. Dat was bij de Raad van Europa niet zo,' vertelt Anastasiia Demtsjenko.

'Het was ook goed en fijn voor ons om zoveel mensen te horen: vertegenwoordigers van regeringen en andere organisaties die oor hebben voor het jongerenvluchtelingenprobleem waarvoor wij aandacht vragen. Er was ruimte voor samenwerking en men stond open voor onze ideeën. We voelden dat de wereld echt om ons gaf.'

Onze aanpak was nieuw voor hen. Overheden en politici zijn vaak wat meer behoudend in de middelen die ze gebruiken. Het was nieuw voor hen, voor de vluchtelingen

in gastlanden én voor de gastgemeenschappen om mobiele applicaties in te zetten in deze vluchtelingen crisis. Het is belangrijk om nieuwe methoden en media toe te passen en buiten de traditionele gebaande paden te denken om kinderen en jongeren te bereiken en hen te helpen.’

Nog steeds oorlog

Bijna een jaar later, in de zomer van 2024, is het nog steeds oorlog in Oekraïne. De Nkosi staat bij Sofiia thuis in Engeland, waar haar moeder hem steeds zo neerzet dat niemand er omheen kan. Beide Anastasiia’s en Sofiia zijn deze zomer tijdelijk op bezoek in Oekraïne, om weer even bij hun families te zijn. Sofiia vertelt dat het in haar regio veiliger is, omdat ze nu worden beschermd door luchtverdedigingssystemen. Toch zijn er nog steeds veel bombardementen.

‘Onlangs nog is de energiecentrale vlak bij ons huis volledig vernietigd. Er is echt niets van over. De mensen daar moeten het nu dus lange tijd stellen zonder elektriciteit. Het is moeilijk om eten te koken of je telefoon op te laden. Ook wordt het internet steeds slechter. Nu gaat het nog tot op zekere hoogte, omdat het zomer is en er het grootste gedeelte van de dag zonlicht is. Maar het gaat moeilijk worden wanneer dit verandert. Het vraagt veel van ons allemaal.’

Het gebied waar Anastasiia Feskova woont, is sinds de invasie nog steeds het relatief veiligste gebied om te verblijven, vertelt ze. Dit komt omdat dit het westelijke gedeelte van Oekraïne is, vlakbij Polen. ‘Ik heb het geluk in dit gedeelte geboren te zijn. Toch kunnen de raketten mijn thuisstad bereiken en word ik twee tot drie keer per nacht wakker door het luchtalarm. Voor mij is het pijnlijk dat mensen blijven normaliseren wat hier allemaal gebeurt. Ze zeggen “O, we hebben maar een enkele aanval gehad de afgelopen week” en accepteren dat, omdat ze begripen dat het nog slechter, gevaarlijker en chaotischer kan. Dit is dus heel slecht voor de gemeenschap en haar mentale gezondheid. Daar maak ik mij grote zorgen over.

Maar, ja, het is niet de gevaarlijkste tijd nu. Misschien denk ik dat omdat ik hier gewoond heb tijdens het begin van de invasie. Ook ik ben gewend geraakt aan de dingen die hier gebeuren. We beschouwen het alleen als relatief veilig omdat we ergere dingen hebben gezien en gevaarlijkere omstandigheden hebben doorstaan.’

Anastasiia Demtsjenko herkent wat de anderen ervaren. Ondanks de luchtdefensie, die meer veiligheid garandeert, wordt de situatie in haar stad slechter. ‘We krijgen steeds meer raket- en drone-aanvallen, vooral de laatste maanden. En wij wonen nog niet eens in het slechtste gebied van Oekraïne, er is niets extreems gebeurd tot nu toe. Mensen beginnen inderdaad de oorlog te normaliseren. De laatste weken heeft mijn stad te maken gehad met acht tot twaalf luchtaanvallen per dag. Mensen leggen

het gewoon naast zich neer. Als je meerdere luchtaanvallen per dag hebt, is het immers moeilijk om telkens je werk of school te stoppen. Het is gevaarlijk en onveilig, maar tegelijkertijd is er geen andere manier mogelijk en gaan mensen door met hun dagelijkse leven.’

Toekomstplannen en dromen

De *Refee*-app voor jonge kinderen is ondertussen al ongeveer een jaar te downloaden in appstores. Wanneer je hem opent groet een grote blauwe, getekende knuffelbeer je op het startscherm. Hij heeft wel wat weg van de knuffel die het huilende Oekraïense jongetje bij zich had in zijn tas. De achtergrond van de app is geel. Zo vormen de beer en de achtergrond samen de Oekraïense vlag. *Safe way to safe place* staat er onder de knuffel, voordat je op een knop drukt om op meerdere manieren hulp te kunnen vragen. Je kunt de app vragen waar je bent, het lokale vluchtelingen noodnummer laten bellen en belangrijke zinnestjes zoals ‘Ik ben verdwaald’ laten vertalen in de lokale taal. Alles is makkelijk te bedienen, zodat jonge kinderen de app kunnen gebruiken.

‘Nu werken we met man en macht aan de laatste fase van de *Svity*-app,’ vertellen de winnaars. ‘De Internationale Kindervredesprijs heeft ons een enorme duw in de rug gegeven om onze activiteiten op te schalen. We zijn *Svity* nu aan het testen. We proberen op zijn minst vijf jongeren te vinden in onze eigen scholen in Oekraïne en ook een aantal internationale studenten een test te laten doen. Ook kijken we of de app onderlinge communicatie tussen jongeren in gastlanden en de mentale gesteldheid van vluchtelingen verbetert. Het is best moeilijk om dit allemaal voor elkaar te krijgen, maar het gaat goed nu. We hebben nog steeds wekelijkse bijeenkomsten met een duidelijke takenlijst voor elk van ons. We komen dan online bij elkaar op een vast tijdstip: zondag- of maandagnacht, dan zitten onze studies en andere bezigheden ons niet in de weg. Dit doen we nu al sinds april 2022.’

Wat de drie tieners in de toekomst willen doen is nog niet voor allen even duidelijk. Wat ze zeker weten is dat ze mensen willen blijven helpen, vluchtelingen in het bijzonder. Of dat nu met een app is of op een andere manier. Ze willen iets doen om de samenleving beter te maken.

Sofiia: ‘Ik wil zoveel mogelijk mensen helpen, in de eerste plaats Oekraïense jongeren. Daarnaast zou ik echt blij zijn als we ook andere vluchtelingengemeenschappen zouden kunnen helpen. Er zijn er namelijk zoveel over de hele wereld, en allemaal kunnen ze hulp gebruiken. Het zou heel fijn zijn als onze opgedane ervaring anderen kan helpen, ook nadat het probleem rond ons eigen land uiteindelijk is opgelost. Voor nu wil ik *Svity* testen en kijken of het anderen helpt.’

Anastasiia Feskova: 'Ik denk niet echt in termen van dromen, maar meer in doelen. Ik wil mijn doelen behalen en richt me op de stappen op weg daar naartoe. Eigenlijk is het gewoon doorgaan zoals we nu bezig zijn. Verder opschalen en zoveel mogelijk mensen helpen. Ik wil een leven leiden waar ik geen spijt van heb. Gewoon een aantal stappen zetten die mijn eigen ideeën reflecteren en die hopelijk de grotere gemeenschap helpen. Dus de missie volgen die ik mijzelf voor mijn leven gesteld heb en deze uitvoeren. Ik ben niet bezig met mijn persoonlijke ontwikkeling, maar met wat ik kan doen om anderen te helpen.'

Anastasiia Demtsjenko: 'Mijn belangrijkste doel en grootste droom is om de apps meer inclusief te maken. Op dit moment richten we ons op Oekraïense jonge vluchtelingen, omdat we daar zeer persoonlijk bij betrokken zijn en weten hoezeer ze lijden en wat ze nodig hebben. Maar over het algemeen is er een groot verschil en grote discriminatie tussen de verschillende vluchtelingengroepen. Hoewel Oekraïense vluchtelingen veel lijden, zijn er vluchtelingen die nog meer te verdragen hebben door religieuze of rassendiscriminatie.

Ik wil graag dat ons project zich straks verbreedt naar verschillende vluchtelingengemeenschappen en verschillende problematieken gaat behandelen.

Whitehall Palace London.

We zien nu in onze testfase rond *Svity* dat we goed de Oekraïense vluchtelingen kunnen bereiken, maar dat het echt moeilijk is de gastgemeenschappen om hen heen te engageren. Ik wil graag dat de maatschappij meer inclusief wordt en meer tolerant tegenover mensen en zich meer betrokken voelt bij sociale problemen. Wat ik wil doen in mijn leven is de maatschappij meer inclusief maken voor iedereen'.

2023

WIE: Anastasiia Feskova (2005), Anastasiia Demtsjenko (2005), Sofiia Teresjenko (2005)

KOMEN OP VOOR: Lokale integratie en participatie van kindvluchtelingen.
Art. 22 Kinderrechtenverdrag, het recht op speciale bescherming en humanitaire hulp.

CHANGEMAKER: Ontwikkelen een app voor alleenstaande kinderen en jongeren die zonder ouders op de vlucht zijn voor oorlogsgeweld, Refee en Svity, met behulp waarvan zij veiligheid, voedsel en onderdak kunnen vinden.

HOUDEN VAN: Anastasiia F: 'Lezen, analoge fotografie, gezellige tripjes maken met de mensen van wie ik houd.'
Anastasiia D: 'Lezen van fantasie- en historische boeken, yoga, backpacken en verdwaald raken op nieuwe plekken, 's avonds laat praten met familie en vrienden, vrijwilligerswerk.'
Sofiia: 'Kunst maken en studeren, lezen van fictie en politieke/historische literatuur, naar psychologische uitdagende films kijken.'

INSPIRATIE: Anastasiia F: 'Er zijn heel veel mensen die me inspireren. Ieder van hen heeft andere eigenschappen, maar ik denk dat ze allemaal een vastberadenheid hebben om te handelen met een oprechte interesse en gevoel van verantwoordelijkheid.'

Whitehall Palace, Londen, Mpho Tutu en Ndaba Mandela.

Anastasiia D: 'Acties of karaktertrekken inspireren me meer dan een bepaalde persoon. De vaardigheid om de juiste woorden te vinden om iemand te steunen, of om het goede te vinden in de donkerste tijden en de moed om de waarheid te zeggen, ook al is die bitter. Ik geloof dat er iets inspirerends is in elke persoon om me heen.'

Sofia: 'Het is moeilijk om een persoon te noemen. Als iemand die creatief werkt bewonder ik de Oekraïense mensen die hun creativiteit gebruiken om onze cultuur met de wereld te delen door kunst, muziek en film. De grootste inspiratie voor mij zijn de mensen in mijn land die het meest hebben geleden door de oorlog, maar die toch aardig en optimistisch blijven, wat er ook gebeurt. Dit is een van de moeilijkste dingen om te doen in deze omstandigheden en het laat zien hoe sterk een individu kan zijn.'

STUDIE: Anastasiia F: laatste jaar middelbare school, VS.
 Anastasiia D: eerste jaar bachelor Middlebury College Vermont, VS, majors in international politics and economics.
 Sofia: eerste jaar bachelors in Graphic Design, University of Art, Londen, VK.

OVER TIEN JAAR: Anastasiia F: 'Ik heb mijn pad nog niet duidelijk voor ogen, maar ik wil zeker bijdragen aan de wederopbouw van Oekraïne en initiatieven wereldwijd in de publieke beleidssector, met name het toepassen van technologie voor het algemeen belang.'

Anastasiia D: 'Ik denk na over een carrière in de politiek, maar ik vind het moeilijk zo ver vooruit te kijken. Ik weet in elk geval zeker dat waar ik dan ook ben, ik zal mijn best doen om mensen te steunen op alle mogelijke manieren, of het nu als vrijwilliger, docent of overheidswerker is.'

Sofia: 'Moeilijk te voorspellen, maar ik hoop dat ik dan werk als ontwerper of fotograaf voor maatschappelijke projecten die de levens van mensen kunnen verbeteren. Dat motiveert me enorm en maakt me enthousiast voor de toekomst.'

BOODSCHAP VOOR KINDEREN: Anastasiia F: 'Although there are a lot of people who keep you limiting your boundaries, it is only you who can set and break them.'

Anastasiia D: 'Small steps are important. Sometimes life gets overwhelming and dreams feel unreachable. But if you believe in something remember that you are stronger than the obstacles and than your fear and move forward towards your goal. Small progress is always better than stagnation.'

Sofia: 'At any point in your life, do not give up. There will always be new opportunities that you might have never even dreamed of.'